

Europa.

Informator
dla młodzieży

Unia Europejska

Niniejszą broszurę zatytułowaną „Europa. Informator dla młodzieży” oraz towarzyszący jej podręcznik dla nauczycieli można znaleźć w internecie pod adresem:

europa.eu/teachers-corner/index_pl.htm
bookshop.europa.eu

Komisja Europejska

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej
Publikacje
1049 Bruksela
BELGIA

Manuskrypt ukończono we wrześniu 2014 r.

Tekst: Eckart D. Stratenschulte, Europäische Akademie Berlin

Pierwotną wersję publikacji „Europa. Informator dla młodzieży” wydano w Niemczech nakładem „aktion europa” (Rząd RFN, Parlament Europejski, Komisja Europejska) pod tytułem „Europa: das Wissensmagazin für Jugendliche”. Publikacja została następnie poprawiona i zaktualizowana przez Dyрекcję Generalną ds. Komunikacji Społecznej Komisji Europejskiej. Pierwotna szata graficzna została opracowana przez Zeitbild Verlag oraz Agentur für Kommunikation, Berlin/ MetaDesign AG, Berlin. Seria ilustracji z nastolatkami Alice, Janette, Jello, Motianem i Patricią została również przygotowana przez wydawnictwo Zeitbild.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2015

ISBN 978-92-79-40224-1
doi:10.2775/2727

© Unia Europejska, 2015

Powielanie dozwolone. Zgodę na wykorzystanie lub powielanie poszczególnych zdjęć należy uzyskać bezpośrednio od właścicieli praw autorskich.

Europa.

Informator dla młodzieży

Spis treści

1. Europa na co dzień 4

Cześć! Jesteśmy uczniami liceum im. Roberta Jungka w Berlinie i będziemy Waszymi przewodnikami po tym informatorze.

2. Unia Europejska – co to właściwie jest? 10

Unia Europejska to 28 państw, które zjednoczyły się, aby wspólnie decydować o swoim losie.

3. W jaki sposób funkcjonuje Unia Europejska? 16

UE jest często porównywana do państwa. Jednak jej struktura jest zupełnie inna.

4. Czym właściwie zajmuje się Unia Europejska? 24

Jedni twierdzą, że UE robi zbyt mało, inni z kolei, że we wszystko się wtrąca. Jak zatem jest naprawdę?

5. Europa idzie naprzód – Rozszerzenie Unii Europejskiej 34

Unia Europejska została utworzona przez sześć państw, jednak działalność UE była zawsze ukierunkowana na całą Europę, czyli otwarta na nowych członków.

6. Europa w świecie 40

My, Europejczycy, nie jesteśmy sami na świecie. Nie stanowimy nawet większości ludności świata, zdecydowanie nie.

7. Przyszłość Europy 46

Co nas czeka w przyszłości? Przyjrzymy się zadaniom, jakie czekają UE w XXI wieku.

1

Europa na co dzień

„Cześć! Jesteśmy Alice, Jello, Patricia, Motian i Janette z Liceum im. Roberta Jungka w Berlinie, szkoły z polsko-niemieckimi klasami europejskimi. Spotkacie nas w tym informatorze niejednokrotnie – będziemy przekazywali Wam ważne wskazówki, przedstawiali ciekawe zadania i małe quizy oraz proponowali tematy do dyskusji. Nauka może być dobrą zabawą. Zobaczycie!”.

„Europa jest gdzie indziej”. To zdanie jest oczywiście pozbawione sensu, ponieważ dla nas, obywateli Unii Europejskiej, Europa jest naszym wspólnym domem. Jesteśmy zatem w samym jej środku. Jednak dla wielu osób Europa jest pojęciem odległym – przede wszystkim odległa jest sama Unia Europejska, czyli związek państw europejskich, które chcą wspólnie kształtować swoją przyszłość. W tym rozdziale dowiecie się nieco więcej o Unii Europejskiej. Wkrótce przekonacie się sami, że Europa to my wszyscy!

Zadanie

Jak daleko jest „Bruksela”?

O Unii Europejskiej słyszymy codziennie w wiadomościach lub czytamy w gazecie. Jednak wiele osób w ogóle nie interesuje się Unią. Jak myślicie, z czego to wynika?

- ☐ UE nie jest ważna dla naszego życia.
- ☐ UE jest zbyt skomplikowana. Media nie informują o niej w wystarczającym stopniu.
- ☐ Wszystkie istotne kwestie są rozstrzygane w państwach członkowskich, a nie w Brukseli czy Strasburgu. Dlatego wystarczy interesować się polityką krajową.
- ☐ Polityka jest ogólnie nudna.

Mały quiz europejski

Ile państw członkowskich liczy Unia Europejska?

- ☐ 12 ☐ 15 ☐ 25
- ☐ 28 ☐ 30

W jaki sposób są wybierani posłowie do Parlamentu Europejskiego?

- ☐ Nie są wybierani. Są mianowani przez głowę danego państwa na wniosek szefa rządu.
- ☐ Są wybierani w krajowych wyborach parlamentarnych w państwach członkowskich, ponieważ posłowie do Parlamentu Europejskiego są jednocześnie członkami swoich parlamentów krajowych.
- ☐ Są delegowani do Parlamentu Europejskiego przez parlamenty krajowe.
- ☐ Są wybierani w powszechnych i tajnych wyborach, dokładnie tak samo jak posłowie do parlamentów krajowych.

Ile państw członkowskich UE będzie używało euro jako waluty po przyjęciu euro przez Litwę dnia 1 stycznia 2015 r.?

- ☐ wszystkie państwa członkowskie UE ☐ 6 państw założycielskich
- ☐ 13 państw ☐ 19 państw

Budżet UE wynosi w 2014 r. około 135 mld euro. Jak myślicie, jaki procent wyniku gospodarczego państw członkowskich UE, czyli produktu krajowego brutto (PKB), stanowi ta kwota?

- ☐ 80,9 proc. ☐ 50,2 proc.
- ☐ 15,3 proc. ☐ 1,0 proc.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej czuwa nad przestrzeganiem prawa europejskiego. Gdzie ma swoją siedzibę?

- ☐ w Lizbonie ☐ w Brukseli
- ☐ w Strasburgu ☐ w Luksemburgu

Zadanie

A co Wy sądzicie?

Interesuję się Unią Europejską:

- ☐ bardzo ☐ w dość dużym stopniu ☐ średnio
- ☐ mało ☐ bardzo mało ☐ wcale

ponieważ _____

Zadanie

Co Unia Europejska ma wspólnego z naszym życiem?

Dziesięć przykładów

Nasze życie	Związek z UE	Uważam to za...		
		bardzo ważne	ważne	nieważne
Coraz bardziej rozwija się handel wewnętrzny UE. Korzystają z tego nie tylko duże koncerny, ale w coraz większym stopniu również małe i średnie przedsiębiorstwa. Wszystko to przyczynia się do zapewnienia miejsc pracy .	Dzięki powstaniu europejskiego rynku wewnętrznego, który obejmuje 500 mln osób, wartość handlu pomiędzy państwami UE wzrosła z 800 mld euro w 1992 r. do 2,8 bln euro w 2011 r.	☐	☐	☐
Rozmowy telefoniczne wyraźnie staniały w ostatnich latach.	UE zliberalizowała rynek telekomunikacyjny, tzn. rozbiła krajowe monopole i dopuściła konkurencję. W przypadku gdy konkurencja nie działa wystarczająco dobrze, UE podejmuje bezpośrednie działania. Przykładem takiego działania może być obniżenie cen rozmów zagranicznych prowadzonych z telefonów komórkowych, do którego doszło z inicjatywy Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej.	☐	☐	☐
W ostatnich latach znacznie staniały bilety lotnicze , tak więc obecnie również młodzież i rodziny z dziećmi stać na podróżowanie samolotem.	Również w tym przypadku UE zniósła krajowe monopole oraz dopuściła konkurencję. Samolotem obsługiwanym przez brytyjskiego przewoźnika można teraz także polecieć na przykład z Węgier do Francji. Ponadto wzmocnione zostały prawa pasażerów. Osoby, które z powodu braku miejsc w samolocie, za który winę ponosi przewoźnik (overbooking), utknęły na lotnisku lub też ze względu na duże opóźnienia nie zdążyły na umówione spotkanie, otrzymują odszkodowanie.	☐	☐	☐
Tak zwana sprzedaż obwoźna , gdy na przykład sprzedawca namówi klienta na zakup encyklopedii lub odkurzacza, może zostać anulowana, tak aby kupujący nie był poszkodowany. Taka sama zasada obowiązuje w przypadku zawarcia na ulicy umowy o prenumeratę czasopisma lub też jakiegokolwiek innej umowy.	UE ukróciła tego rodzaju sprzedaż w całej Europie. Obecnie każdy klient ma czas, by zmienić zdanie – nawet jeżeli już podpisał umowę.	☐	☐	☐

Nasze życie	Związek z UE	Uważam to za...		
		bardzo ważne	ważne	nieważne
Okres gwarancji na produkty konsumpcyjne, takie jak np. urządzenia elektroniczne, wynosi dwa lata. Zatem jeżeli telefon komórkowy zepsuje się po roku użytkowania, zostanie bezpłatnie naprawiony lub wymieniony na nowy.	Przepisy UE wprowadziły jednolite okresy gwarancyjne. Ponadto gwarancja obowiązuje w całej Europie. Nie ma zatem znaczenia, w którym państwie członkowskim UE został zakupiony dany produkt.	☐	☐	☐
Zanieczyszczenie środowiska nie zna granic. Wszyscy musimy oddychać; dlatego czyste powietrze jest szczególnie ważne. Jakość powietrza uległa w ostatnich latach poprawie.	UE wprowadziła w całej Europie wiążące normy w zakresie jakości powietrza. Państwa członkowskie muszą zapewnić przestrzeganie tych norm.	☐	☐	☐
Woda jest potrzebna do mycia. Ale nie tylko – przede wszystkim służy nam do picia. Dlatego najważniejsza jest jej jakość . Każdy mieszkaniec UE może bez obawy pić wodę z kranu.	Od 15 lat obowiązują w UE standardy dotyczące wody pitnej. Do ich przestrzegania zobowiązane są wszystkie państwa członkowskie.	☐	☐	☐
Podróżowanie po Europie jest dzisiaj bardzo proste. Kontrole zniesiono na większości granic pomiędzy państwami członkowskimi.	Na mocy układu z Schengen UE zniosła kontrole graniczne pomiędzy państwami członkowskimi. Oznacza to na przykład, że podróżując z Przyładka Północnego w Norwegii na Sycylię, nie przechodzimy ani jednej kontroli granicznej. Wyjątkiem są tylko Wielka Brytania i Irlandia. Również Bułgaria, Rumunia, Chorwacja i Cypr nie należą jeszcze do strefy Schengen.	☐	☐	☐
Obywatele UE mogą podjąć pracę w innych państwach europejskich tak samo jak we własnym kraju. Każdy może sam zdecydować, gdzie najbardziej mu się podoba lub gdzie zamierza pracować .	UE wprowadziła na rynku wewnętrznym zasadę swobodnego przepływu osób. Mieszkaniec Wiednia ma taką samą możliwość podjęcia pracy w Rzymie, Londynie, czy Warszawie jak w Linzu czy Innsbrucku.	☐	☐	☐
Zachorować lub ulec wypadkowi można niestety także w czasie urlopu. Uspokajająco działa więc świadomość, że opiekę lekarską można otrzymać w każdym z 28 państw członkowskich – bez żadnych problemów i na tych samych warunkach finansowych co osoby mieszkające w danym państwie (czyli w niektórych państwach za darmo).	Państwa członkowskie UE udostępniają sobie nawzajem swoje systemy ubezpieczeń zdrowotnych. Wystarczy tylko okazać europejską kartę ubezpieczenia zdrowotnego lub inny odpowiedni formularz i można już skoncentrować się na powrocie do zdrowia, zamiast męczyć się z biurokracją, czasami w języku, którego się nie zna.	☐	☐	☐

Zadanie

Jakich odpowiedzi udzielili Wasi koledzy?

Oceńcie uzyskane wyniki i porozmawiajcie o swoich odpowiedziach.

Zadanie

UE u nas w domu

Pomyślcie teraz o swoim codziennym życiu i życiu codziennym Waszej rodziny. Kiedy macie do czynienia z UE?

Wskażcie konkretne przykłady. Pomyślcie o produktach spożywczych, pieniądzach, szkole, studiach, wyjazdach, zakupach i pracy.

Alice: „Od chwili uruchomienia programu »Erasmus« 27 lat temu ponad 3 mln studentów i uczniów odbywających praktyki zawodowe spędziło jeden semestr lub dwa w innym państwie UE. Program ten został obecnie zasilony dodatkowymi funduszami. 4 mln Europejczyków będzie w latach 2014–2020 miało dzięki programowi »Erasmus+« szansę podjęcia studiów, szkoleń czy też pracy płatnej lub wolontariatu za granicą”.

Nauka i studia w innym państwie członkowskim UE

► Ze swobody przepływu osób korzystają jednak nie tylko pracownicy, lecz również turyści, emeryci, studenci oraz osoby odbywające praktyki zawodowe.

Wsparcie mobilności studentów zapewnia unijny program „Erasmus”. Oferuje on studentom pomoc finansową i organizacyjną w trakcie studiów na zagranicznej uczelni partnerskiej. Dzięki europejskiemu systemowi transferu punktów zajęcia na zagranicznym uniwersytecie są zaliczane także na macierzystej uczelni – tak więc semestr spędzony za granicą nie jest „stracony”.

Ze wsparcia finansowego i organizacyjnego podczas stażu poza miejscem zamieszkania korzystać mogą również, w ramach programu „Erasmus+”, osoby odbywające praktykę zawodową. Każdego roku z programu korzysta wielu młodych obywateli Unii Europejskiej, którzy odbywają część swej praktyki zawodowej w innym kraju. Program współpracuje z różnymi przedsiębiorstwami i instytucjami propagującymi projekty, o udział

w których ubiegać się mogą młodzi ludzie (osoby odbywające praktykę zawodową oraz młodzi pracownicy, a także młodzi bezrobotni).

Program „Erasmus+”, obejmuje nie tylko formalne formy kształcenia i szkoleń. Wspiera on również kształcenie nieformalne młodych ludzi, by w ten sposób zdynamizować ich rozwój osobisty i polepszyć perspektywę zawodową oraz by dać im możliwość stania się aktywnymi obywatelami. Młodzi ludzie mogą pracować jako wolontariusze za granicą – w obrębie UE lub poza jej granicami – w wielu dziedzinach, takich jak opieka socjalna, środowisko, kultura, młodzież, sport i współpraca rozwojowa. Na koniec pracy wolontariusze otrzymują świadectwo – tzw. [youthpass](#) – potwierdzające uczestnictwo w danym projekcie i informujące o zakresie zadań.

Zaangażowanie się w taki projekt w innym kraju może z początku wymagać wiele wysiłku. Ale wysiłek ten jest rekompensowany przez doświadczenie, jakie młodzi ludzie dzięki temu zdobywają.

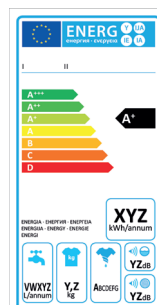
Zadanie

Czy możecie sobie wyobrazić, że część praktyki zawodowej, jeden rok, a może nawet całe studia, spędzicie za granicą?

Wpiszcie do tabeli argumenty za i przeciw. Które argumenty są bardziej przekonujące?

Argumenty za odbyciem części kształcenia za granicą	Argumenty przeciwko odbyciu części kształcenia za granicą
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

Porównajcie i przedyskutujcie uzyskane wyniki.

Zadanie

Symbole europejskie

Czy znacie przedstawione przedmioty i symbole? Gdzie można się z nimi zetknąć? Zastanówcie się, co mają one wspólne z Europą i z naszym życiem.

Europa na co dzień

► Zaczęliśmy od pytania, dlaczego wielu ludziom Europa wydaje się tak odległa. Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być różne w przypadku różnych osób.

Jeżeli jednak przyjrzymy się tej sprawie dokładniej, to szybko zauważymy, że Europa, a ściślej mówiąc Unia Europejska, tak na prawdę jest wszędzie wokół nas. Ma ona bowiem decydujący wpływ na nasze życie w wielu dziedzinach.

Wpływ ten zaczyna się od pieniędzy. Euro to wspólna waluta, która wprawdzie nie została przyjęta przez wszystkie państwa członkowskie, ale przez ich większość. W trakcie urlopu spędzanego na przykład w Austrii, we Francji czy w Hiszpanii możemy płacić wspólną walutą. Ale również w krajach, gdzie euro nie jest środkiem płatniczym, jest ono chętnie akceptowane jako silna waluta międzynarodowa. Z euro w portfelu jesteśmy mile widziani na całym świecie.

To, że można dziś łatwo podróżować po UE, jest dla wielu osób tak oczywiste, że w ogóle tego nie zauważają. Jednak jeszcze nie tak dawno było zupełnie inaczej. Na granicach prowadzone były kontrole paszportowe, tworzyły

się długie kolejki, a celnicy dokładnie sprawdzali, jakie zakupy przywozimy z urlopu.

Transport lotniczy stał się znacznie tańszy. Również i to jest zasługą UE, która zniósła monopole krajowe. Do przeszłości należą już czasy, kiedy w każdym kraju istniał tylko jeden krajowy przewoźnik lotniczy, który miał wyłączność na obsługę określonych połączeń i narzucał wysokie ceny. Teraz każdy przewoźnik w UE może obsługiwać loty na dowolnej trasie. Na przykład bilety na lot z Danii do Hiszpanii można obecnie zarezerwować u irlandzkiego przewoźnika.

Jedną z przyczyn bezpieczeństwa lotów w UE jest to, że Unia Europejska ustanowiła wspólne standardy bezpieczeństwa, obowiązujące wszystkie państwa członkowskie, i nie dopuszcza, by przewoźnicy, którzy nie dotrzymują podstawowych standardów bezpieczeństwa, mogli operować w naszej przestrzeni powietrznej.

Wiele z tych przepisów zawdzięczamy istnieniu rynku wewnętrznego. Jeżeli chcemy mieć jednolity rynek, na którym każdy może kupować i produkować towary w dowolny sposób i w dowolnym miejscu, to muszą obowiązywać wspólne zasady.

Ścisła współpraca w UE obejmuje również organy policyjne państw członkowskich. Koordynacją danych zajmuje się natomiast własna agencja policyjna UE, czyli Europol. Nie są to funkcjonariusze oddziałów specjalnych, którzy z pistoletem w ręku ścigają przestępców po całej Europie, ale krajowi funkcjonariusze policji, którzy gromadzą informacje o przestępcach i przestępczości, a następnie udostępniają je organom policyjnym w całej Unii. Funkcjonariusze ci zajmują się wyłącznie poważną przestępczością. Europol nie interesuje się kierowcami, którzy zaparkowali samochód w niewłaściwym miejscu. Interesuje się natomiast przestępcami zajmującymi się handlem ludźmi i przemytem narkotyków, fałszerzami pieniędzy i przestępcami seksualnymi, członkami gangów samochodowych i oszustami internetowymi, którzy chętnie chcieliby wykorzystać otwarte granice do swoich brudnych interesów.

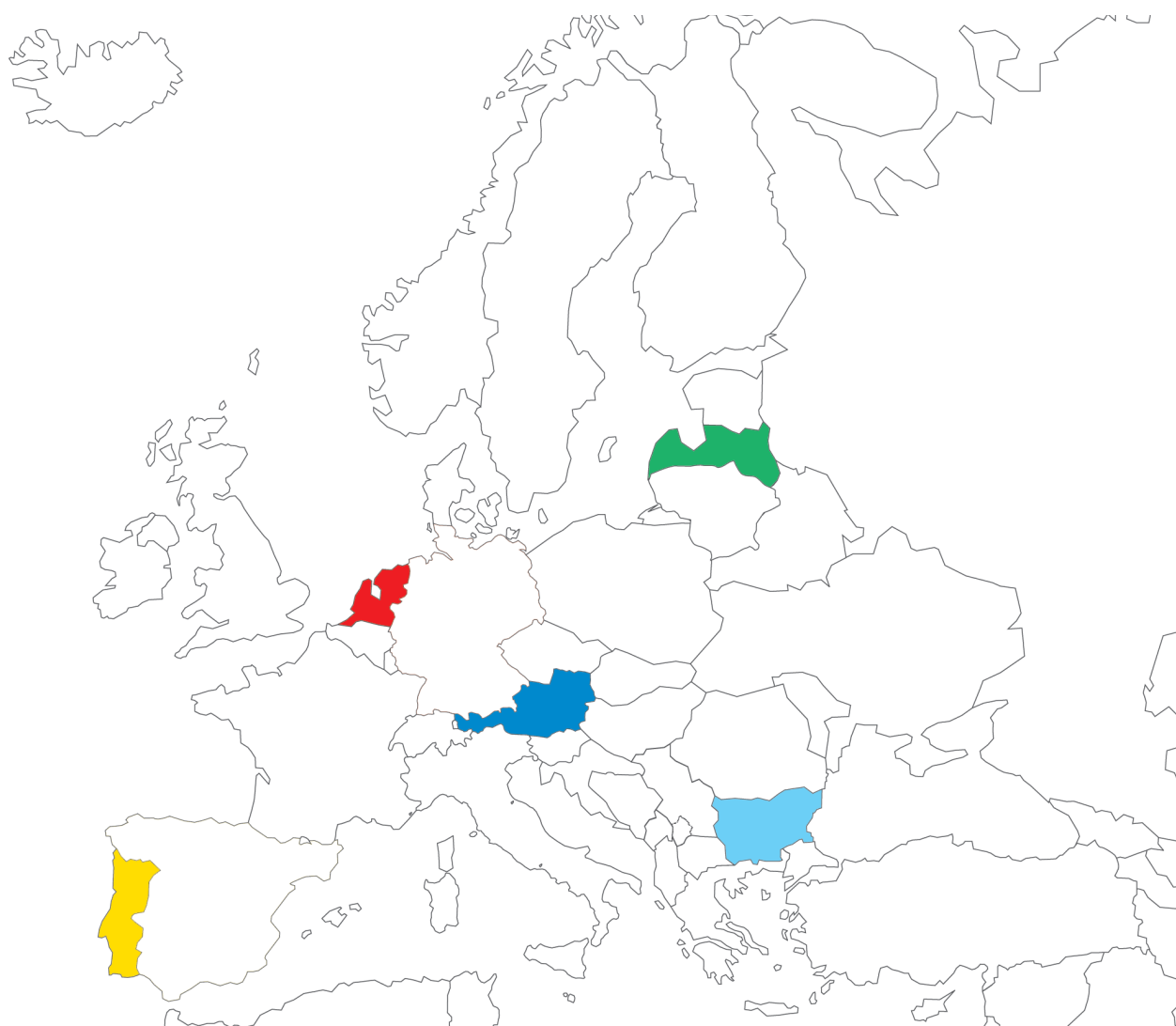
Zanieczyszczenie środowiska nie zatrzymuje się na granicy. Dlatego jedynie razem możemy walczyć z zagrożeniami dla naszego środowiska. Problem ten dotyczy nas w sposób bezpośredni – w końcu wszyscy oddychamy, pijemy wodę czy też jemy produkty

ze zbóż uprawianych na polach. Dzięki wspólnym standardom europejski system ochrony środowiska gwarantuje, że żadne z państw w UE nie odnosi kosztów pozostałych krajów korzyści gospodarczych wynikających z nieprzestrzegania wymogów dotyczących ochrony środowiska, dzięki czemu państwo takie byłoby w stanie wytwarzać tańsze produkty. Obowiązek uczciwego postępowania na europejskim rynku wewnętrznym przyczynia się do zapewnienia miejsc pracy, ponieważ zapobiega nieuczciwej konkurencji.

Wiele osób nie akceptuje modyfikowanej genetycznie żywności. Ale jak sprawdzić, czy płatki kukurydziane nie zostały wyprodukowane z kukurydzy zmodyfikowanej genetycznie? UE nałożyła na wszystkich producentów żywności obowiązek umieszczania na opakowaniu stosownego oznaczenia. O modyfikacjach genetycznych trzeba więc informować konsumenta.

Przykłady można mnożyć bez końca. Ale jedno jest oczywiste: Europa to my wszyscy i Europa dotyczy nas wszystkich.

Unia Europejska – co to właściwie jest?

Unia Europejska to 28 państw, które zjednoczyły się, aby wspólnie decydować o swoim losie. Które państwa tworzą Unię Europejską i dlaczego do niej wstąpiły?

Zadanie

Które kraje należą do UE?

W dalszej części tekstu znajdziecie listę państw. Wszystkie leżą w Europie, ale nie wszystkie są członkami Unii Europejskiej. Ustalcie, które kraje są członkami UE, a następnie wpiszcie je do poniższej tabeli, wraz z datą ich przystąpienia do Unii. Postarajcie się znaleźć te kraje na mapie obok i pokolorujcie je odpowiednio do roku przystąpienia (na czerwono: państwa założycielskie; na brązowo: państwa, które przystąpiły w 1973 r. itd.).

Albania, Andora, Austria, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, była jugosłowiańska republika Macedonii, Chorwacja, Cypr, Czarnogóra, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Mołdawia, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Ukraina, Watykan, Węgry, Wielka Brytania, Włochy.

Państwa członkowskie UE

Państwo	Rok przystąpienia do UE	Liczba mieszkańców	Stolica
	państwo założycielskie 1952–1958		
	państwo założycielskie 1952–1958		
	państwo założycielskie 1952–1958		
	państwo założycielskie 1952–1958		
	państwo założycielskie 1952–1958		
	państwo założycielskie 1952–1958		
	1973		
	1973		
	1973		
	1981		
	1986		
	1986		
	1995		
	1995		
	1995		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2007		
	2007		
	2013		

Zadanie

Co jeszcze wiecie o tych krajach – lub jakie informacje możecie o nich znaleźć?

Ułóżcie zebrane informacje w grupy, a następnie zaprezentujcie je w uporządkowany sposób. Co wiecie na temat tradycji kulinarnych, kultury i języków w tych krajach? Przygotujcie krótką notatkę o krajach, na temat których wiecie lub dowiedzieliście się więcej.

Siła gospodarki

► Państwa członkowskie Unii Europejskiej różnią się nie tylko powierzchnią, ale i poziomem dobrobytu. Istnieją kraje, w których ludziom żyje się, ogólnie rzecz biorąc, bardzo dobrze, oraz takie, gdzie standard życia jest wyraźnie niższy. Powstaje oczywiście pytanie, jak właściwie można zmierzyć poziom dobrobytu? W każdym kraju są przecież zarówno ludzie bogaci, jak i biedni. Czyje dochody należy w takim przypadku wziąć pod uwagę? Przedsiębiorcy czy jego kierowcy, sekretarki czy może dyrektorki szpitala?

Statystyka gospodarcza rozwiązała ten problem, mierząc w pierwszej kolejności siłę gospodarki danego kraju, czyli sumę wszystkich wartości wytworzonych w danym kraju na przestrzeni jednego roku. Każdy samochód wyprodukowany w określonym kraju w danym

roku, każdą usługę wykonaną przez fryzjera, każdy litr mleka pozyskany od krowy, a następnie sprzedany, wyraża się jako wartość pieniężną, a następnie sumuje. Sumę tych wartości nazywa się produktem krajowym brutto (w skrócie PKB). Jednak wartość PKB niewiele mówi o poziomie bogactwa kraju, ponieważ państwa mogą być przecież duże lub małe. Dlatego też wartość PKB dzieli się następnie przez liczbę mieszkańców danego kraju. W ten sposób uzyskujemy wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Sprawa jest jednak jeszcze bardziej skomplikowana: Jeżeli chcemy porównać ze sobą państwa o różnej sile gospodarki, to należy pamiętać, że również siła nabywcza nie jest w poszczególnych krajach identyczna. Kto

był na urlopie za granicą, wie dokładnie, o co chodzi. Ceny wydają się bardzo wysokie w porównaniu z cenami w kraju ojczystym lub też przeciwnie – bardzo przystępne. Podczas gdy w jednym kraju bochenek chleba kosztuje jedno euro, w innym trzeba zapłacić dwa lub trzy euro. W związku z tym naukowcy badają nie tylko, ile pieniędzy przypada w danym kraju na jednego mieszkańca, ale również, co można za nie kupić. A to jest przecież najważniejsze. Wielkość tę nazywamy parytetem siły nabywczej (PSN). Poziom dobrobytu w poszczególnych krajach można porównać wyłącznie na podstawie parytetu siły nabywczej.

Porównując siłę gospodarki na podstawie parytetu siły nabywczej, otrzymujemy następujące rezultaty:

Tak wiedzie się Europejczykom

(PKB na mieszkańca wg parytetów siły nabywczej, 2013)

Wartość produktu krajowego brutto w Austrii, Holandii, Szwecji, Irlandii i Danii jest zatem o 25–30 proc. wyższa niż średnia UE. Wartość PKB we Francji i w Wielkiej Brytanii oscyluje w granicach między średnią UE a poziomem wyższym od niej o 10 proc., podczas gdy wartość PKB Włoch i Hiszpanii znajduje się w przedziale między średnią UE

a poziomem o 10 proc. niższym od tej średniej. Wartość PKB w przypadku Rumunii i Bułgarii wynosi około połowy średniej UE.

Różnice w poziomie życia będą istniały w Unii Europejskiej jeszcze przez wiele lat. Jednak ambicją UE jest ich zmniejszanie. W związku z tym uboższe regiony Unii otrzymują środki finansowe

przeznaczone na poprawienie infrastruktury i zwiększenie szans gospodarczych. Działania tego rodzaju określa się mianem polityki strukturalnej. Na realizację wyżej wymienionych działań UE przeznacza połowę wszystkich środków ze swojego budżetu.

Unia Europejska – zjednoczeni w różnorodności

► Jak widzicie, Unia Europejska składa się z bardzo różnych państw. Największe z nich, Niemcy, ma około 82 mln mieszkańców. Najmniejsze, Malta, zaledwie 400 tys. Członkami UE są zarówno Finlandia i Włochy, jak i Portugalia czy Polska. Wystarczy rzut oka na mapę, aby przekonać się, jak różnorodna jest Unia. Jej mieszkańcy mówią różnymi językami i posługują się trzema różnymi alfabetami. Istnieją różne tradycje, kultury, tradycje kulinarne i święta ludowe. Odmienne są również doświadczenia historyczne poszczególnych krajów. W przeszłości wiele państw członkowskich prowadziło ze sobą wojny, odbierało sobie nawzajem terytoria. Między niektórymi z nich wciąż istnieją pewne uprzedzenia. Jak zatem mogło dojść do połączenia się 28 państw?

Jedynie spojrzenie na historię pozwala odpowiedzieć na to pytanie. Po strasznej drugiej wojnie światowej, która rozpoczęła się nieco ponad dwadzieścia lat po zakończeniu pierwszej, wielu ludzi stwierdziło, że w przyszłości coś takiego nie powinno się już więcej zdarzyć.

Dawni wrogowie, Niemcy i Francja, postanowili zaprzestać rywalizacji i połączyć się, zachowując jednak przy tym możliwość wzajemnej kontroli. Do czołowych polityków, którzy propagowali i realizowali powyższą ideę, należeli minister spraw zagranicznych Francji Robert Schuman (1886–1963) oraz kanclerz Niemiec Konrad Adenauer (1876–1967).

Pierwszą organizacją, z której wywodzi się obecna UE, była Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS). Celem EWWiS, utworzonej w 1952 r., było wspólne zarządzanie zasobami węgla kamiennego. Węgiel odgrywał wówczas taką rolę, jaką dzisiaj ma ropa naftowa i gaz ziemny – był najważniejszym źródłem energii. Wielu ludzi obawiało się, że w Europie może dojść do kolejnego konfliktu, tym razem o ten

surowiec. W związku z tym kwestie związane z podziałem zasobów węgla oraz odbudową przemysłu ciężkiego podporządkowano wspólnej władzy, w której byli reprezentowani członkowie EWWiS. Oprócz Niemiec i Francji były to Włochy, Belgia, Holandia oraz Luksemburg. Zasada funkcjonowania EWWiS była bardzo prosta: każde państwo dysponowało prawem głosu w przypadku działań podejmowanych przez pozostałe kraje, akceptując przy tym możliwość ingerencji we własne działania. Dzięki temu żaden z krajów nie mógł działać wbrew interesom innych państw, nie mówiąc już o prowadzeniu w tajemnicy zbrojeń, ale za to możliwa była wspólna odbudowa Europy. Jednocześnie partnerzy przestali bać się siebie nawzajem, co przyczyniło się do zapewnienia pokoju w Europie. Pierwszym przewodniczącym Wysokiej Władzy EWWiS był francuski polityk Jean Monnet (1888–1979), uważany również za jednego z najważniejszych architektów integracji europejskiej.

Powyższa zasada została później zastosowana do całej gospodarki w ramach Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Organizacja ta została utworzona w 1957 r. na mocy traktatów rzymskich i rozpoczęła swoją działalność w 1958 r.

W ten sposób wrogość ustąpiła miejsca współpracy, a ta okazała się wyjątkowo owocna. Wspólnota Europejska odnotowała bowiem ogromny rozwój gospodarczy. Nic dziwnego, że z biegiem czasu przyłączały się do niej kolejne kraje. I tak w 1973 r. do grona państw tworzących UE dołączyły Wielka Brytania, Irlandia i Dania. W 1981 r. przyjęto Grecję, a w 1986 r. Hiszpanię i Portugalię. Zakończenie konfliktu między Wschodem a Zachodem stworzyło możliwość przyjęcia do UE państw neutralnych, takich jak Austria, Szwecja i Finlandia, które zostały członkami UE w 1995 r., a także państw, które

należały wcześniej do obozu socjalistycznego. W 2004 r. miało miejsce rozszerzenie UE na wschód. Członkami Unii Europejskiej zostały wówczas Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry oraz Słowenia. Do tego grona przyjęto także Maltę i Cypr. W 2007 r. nastąpił kolejny etap rozszerzenia UE i państwami członkowskimi zostały Bułgaria oraz Rumunia. 1 lipca 2013 r. przyjęto do Unii Europejskiej 28. państwo członkowskie – Chorwację.

Nawet jeżeli czasami dochodzi do kłótni i gwałtownych sporów, to podstawowe zasady UE pozostają od początku niezmienne: zapewnienie pokoju pomiędzy państwami członkowskimi, współpraca przynosząca korzyści wszystkim stronom oraz stopniowe zwiększanie koordynacji działań zewnętrznych. Komitet Noblowski docenił fakt, że Unia Europejska od ponad 60 lat podejmuje wysiłki na rzecz pokoju, demokracji oraz praw człowieka w Europie, przyznając jej w 2012 r. Pokojową Nagrodę Nobla. Tym samym Unia Europejska jest pierwszym na świecie związkiem państw, który dostąpił takiego zaszczytu.

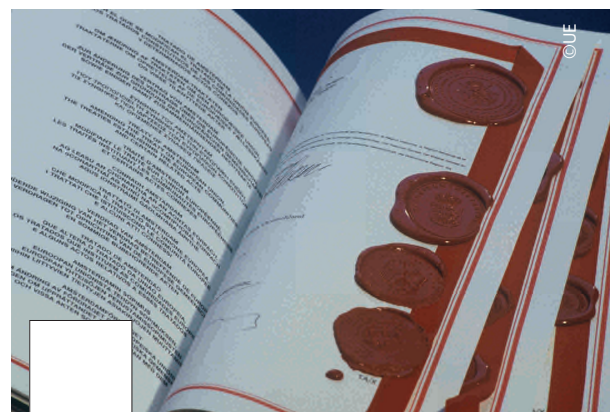
Zadanie

Historia UE na zdjęciach

Dopasujcie zdjęcia z ważnych wydarzeń w historii Unii Europejskiej do właściwych podpisów.

1. Po II wojnie światowej wiele miast w całej Europie było doszczętnie zniszczonych. Na tym zdjęciu widzimy Frankfurt nad Menem w Niemczech.
2. Symboliczna chwila: Jean Monnet (po prawej), prezydent Wysokiej Władzy Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS), prezentuje pierwszy „europejski” blok ze stali, otwierając w ten sposób wspólny rynek stali, kwiecień 1953 r.
3. 25 marca 1957 r.: przedstawiciele sześciu państw założycielskich – Belgii, Niemiec, Francji, Włoch, Luksemburga i Holandii – podpisują w Rzymie tzw. traktaty rzymskie, ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom).
4. 7 lutego 1992 r.: szefowie państw i rządów podpisują Traktat z Maastricht ustanawiający unię gospodarczą i walutową.
5. Traktat z Amsterdamu z 1997 r. zakończył stopniowe tworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Na zdjęciu Traktat z podpisami i pieczęciami.
6. Ogromnym transparentem na budynku Komisji Europejskiej w Brukseli Unia Europejska wita na początku 2007 r. swoich nowych członków – Bułgarię i Rumunię.
7. 10 grudnia 2012 r. w Oslo, stolicy Norwegii, wręczono przedstawicielom Unii Europejskiej Pokojową Nagrodę Nobla. Komitet Noblowski docenił w ten sposób wnoszony przez UE już od sześćdziesięciu lat wkład w utrzymanie pokoju, demokracji oraz praw człowieka w Europie.

W jaki sposób funkcjonuje Unia Europejska?

Jean-Claude Juncker, były premier Luksemburga, został w lipcu 2014 r. wybrany przez Parlament Europejski na przewodniczącego Komisji Europejskiej.

Unię Europejską porównuje się często z państwem. Mówi się: w UE jest tak i tak, ale u nas jest inaczej. Tego rodzaju porównania wprawdzie łatwo sformułować, ale należy ich używać ostrożnie. UE nie jest bowiem państwem, ale szczególnym związkiem państw. Dlatego właśnie jej struktura różni się od struktury Waszego kraju.

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie struktury Unii Europejskiej. Jakie instytucje posiada UE i czym się one zajmują? Jakie są ich zadania?

Od lewej: Komisja Europejska w Brukseli, Parlament Europejski w Strasburgu, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu oraz Rada Unii Europejskiej w Brukseli.

Kto rządzi w Europie? Instytucje Unii Europejskiej

- Kto właściwie rządzi w Europie? Jest oczywiste, że nie ma jednej osoby, która jako „szef” określa kierunek działań. Jednak ktoś przecież musi podejmować decyzje. Kto decyduje o sprawach europejskich? Czy jest to jakieś gremium, kraj, a może jeszcze ktoś inny?

Na pierwszy rzut oka instytucje zawsze wydają się nudne. Jednak to właśnie w nich sprawuje się władzę. Dlatego też poznanie struktury instytucjonalnej Unii Europejskiej umożliwi nam udzielenie odpowiedzi na pytanie, kto właściwie rządzi w UE. Jednak odpowiedź ta będzie nieco inna niż w przypadku pojedynczego państwa członkowskiego.

Unia Europejska jest związkiem państw i obywateli. Fakt ten znajduje również odzwierciedlenie w strukturze UE. Zarówno państwa (czyli ich rządy), jak

i ich społeczeństwa dysponują prawem głosu w sprawach europejskich. Odbyna się to za pośrednictwem Rady Unii Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego.

Rada Unii Europejskiej (nazywana często Radą Ministrów) stanowi reprezentację rządów państw członkowskich UE. W jej skład wchodzi ministrowie ze wszystkich państw członkowskich. W zależności od rozpatrywanych spraw są to na przykład ministrowie spraw zagranicznych, ministrowie spraw wewnętrznych lub też ministrowie rolnictwa. Rada jest jednym z dwóch organów decyzyjnych UE. Na forum Rady odbywają się dyskusje polityczne, to także tutaj tworzy się ustawy europejskie, zwane rozporządzeniami lub dyrektywami. Zatem bez udziału Rady

nie mogą zapaść żadne decyzje istotne dla Unii Europejskiej. Rada podejmuje decyzje jednogłośnie lub też większością głosów. W przypadku decyzji podejmowanych większością głosów niezbędne jest uzyskanie większości 55 proc. państw członkowskich, reprezentujących 65 proc. ogółu ludności UE (jest to tzw. podwójna większość). Przewodnictwo w Radzie zmienia się co pół roku. Wszystkie państwa członkowskie mają w tym zakresie jednakoowe prawa. W 2015 r. przewodnictwo w Radzie obejmują Łotwa i Luksemburg, w 2016 r. – Holandia i Słowacja, a w 2017 r. – Malta i Wielka Brytania.

Zasadnicze kierunki polityki europejskiej wyznacza **Rada Europejska**. W jej skład wchodzi szefowie państw i rządów państw członkowskich UE. ►

Janette: „Parlament Europejski reprezentuje obywateli i przyjmuje »europejskie ustawy« (dyrektywy i rozporządzenia)”.

Alice: „Europejski Trybunał Obrachunkowy kontroluje budżet UE”.

Patricia: „Rada Ministrów reprezentuje rządy państw członkowskich UE i przyjmuje »ustawy europejskie«”.

► Posiedzenia Rady odbywają się regularnie, nie rzadziej niż co trzy miesiące. Pracami Rady kieruje przewodniczący, wybierany przez Radę Europejską na dwupółletnią kadencję. Obecnie urząd ten pełni były polski premier – Donald Tusk.

W zdecydowanej większości przypadków Rada nie może jednak samodzielnie podejmować decyzji. Niezbędna jest bowiem zgoda **Parlamentu Europejskiego**. Parlament Europejski reprezentuje obywateli państw członkowskich UE. Posłowie do PE są wybierani w wyborach bezpośrednich, które odbywają się co pięć lat. Parlament liczy 751 członków ze wszystkich państw członkowskich, a ostatnie wybory odbyły się w 2014 r.

Większe państwa członkowskie mają więcej posłów niż mniejsze państwa. Parlament nie może samodzielnie przyjmować decyzji mających charakter prawa UE. By stanowić prawo, Parlament musi zazwyczaj zatwierdzić rezolucję

Rady Unii Europejskiej. Nazywamy to procedurą współdecyzji. Parlament zatwierdza skład Komisji Europejskiej, a także może odwołać jej członków. PE zatwierdza również budżet Unii Europejskiej. W związku z tym bez udziału Parlamentu Europejskiego, a tym samym bez bezpośredniej reprezentacji obywateli nie mogą zostać podjęte w Europie żadne istotne decyzje.

Kolejną ważną instytucją unijną jest **Komisja Europejska**. W skład kolegium komisarzy wchodzi po jednym członku z każdego państwa członkowskiego. Nie reprezentują oni jednak w Komisji interesów swojego kraju, ale wspólne interesy Unii Europejskiej. Każdy członek Komisji jest odpowiedzialny za swoją dziedzinę (podobnie jak minister) i sprawuje swój urząd przez pięć lat. Kandydaturę przewodniczącego Komisji – obecnie urząd ten sprawuje Jean-Claude Juncker – wysuwa Rada Europejska, a wybiera go Parlament. Komisja Europejska czuwa nad

przestrzeganiem przez państwa członkowskie wspólnych zasad. W związku z tym nazywa się ją „strażniczką traktatów”. Komisja zajmuje się zarządzaniem UE zgodnie z wytycznymi Rady i Parlamentu Europejskiego. Szczególną cechą systemu europejskiego jest to, że Rada oraz Parlament mogą podjąć określone decyzje wyłącznie na wniosek Komisji. Takie wyłączne prawo do przedkładania wniosku zapewnia Komisji wpływ na podejmowane decyzje, ponieważ Komisja sama określa ich treść. To gwarantuje, że już od samego początku uwzględniane są wspólne interesy Unii Europejskiej. Oczywiście Rada i Parlament mogą zmienić wniosek Komisji.

Obecnie obowiązuje szereg wspólnych przepisów ustanowionych przez państwa członkowskie UE. Oczywiście dochodzi również do sporów dotyczących ich interpretacji. Ponadto poszczególne państwa członkowskie nie zawsze przestrzegają tych przepisów. W związku ►

Jello: „Europejski Bank Centralny czuwa nad stabilnością euro”.

Motian: „Komisja Europejska odpowiada za administrowanie Unią Europejską i przygotowuje propozycje »ustaw europejskich«”.

► z tym wszystkie zainteresowane strony mają możliwość skierowania sprawy do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**. W skład Trybunału wchodzi po jednym sędzi z każdego państwa członkowskiego, ale wyroki są wydawane w sposób niezależny na podstawie przepisów prawa europejskiego. Trybunał może uchylić uregulowania, jeżeli są one sprzeczne z prawem europejskim, a także nałożyć na państwa członkowskie karę grzywny, jeśli nie przestrzegają one prawa.

Wszyscy wiemy, że pieniądze są ważne. Nie wystarczy jednak je posiadać,

trzeba również umieć zachować ich wartość. Nad tym właśnie czuwa **Europejski Bank Centralny (EBC)**, który pełni funkcję banku emisyjnego dla państw strefy euro. W jego skład wchodzi przedstawiciele państw, które przyjęły euro. EBC reguluje kwestie związane z podażą pieniądza oraz ustala wysokość stóp procentowych.

W 2014 r. budżet Unii Europejskiej wynosi 135 mld euro. Przy tak dużych kwotach konieczna jest kontrola, czy są one wydawane zgodnie z prawem. Jest to zadanie **Europejskiego Trybunału Obrachunkowego**, który dokładnie

sprawdza, czy pieniądze europejskie są wykorzystywane we właściwy i uzasadniony sposób. Dzięki temu Trybunał zapewnia efektywne zarządzanie finansowe. Każde państwo członkowskie ma w Europejskim Trybunale Obrachunkowym jednego reprezentanta.

Zadanie

Jakie są kompetencje poszczególnych organów w UE?

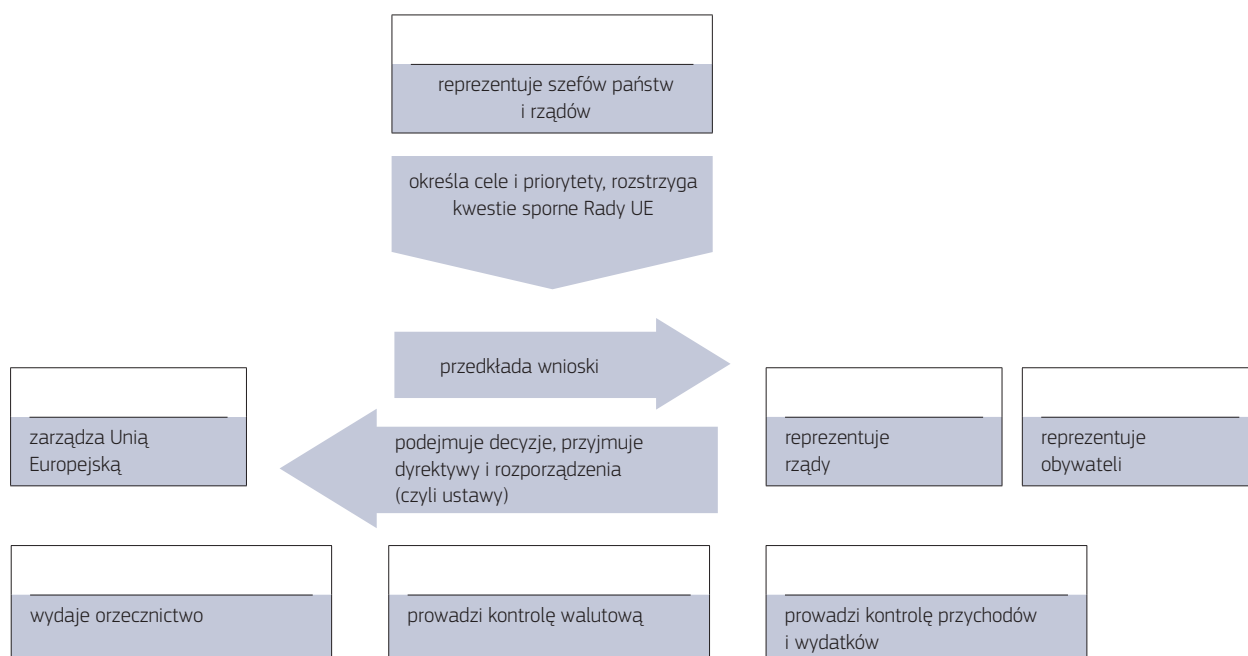
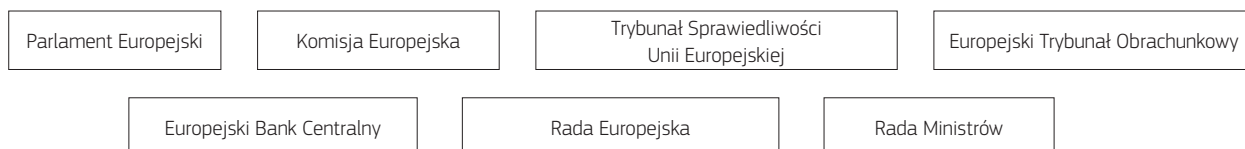
Powiedzieliśmy już dużo o instytucjach, ale trzeba przecież wiedzieć, jakie są kompetencje poszczególnych organów UE. Sprawdźcie, co zapamiętaliście z przedstawionych powyżej informacji. Wstawcie krzyżyk w miejscu, w którym opis pasuje do instytucji.

Opis	Rada Europejska	Rada Unii Europejskiej	Parlament Europejski	Komisja Europejska	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	Europejski Bank Centralny	Europejski Trybunał Obrachunkowy
Przedstawia propozycje dotyczące przepisów UE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
W jego (jej) skład wchodzi po jednym przedstawicielu (członku) każdego państwa członkowskiego	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ustala wysokość stóp procentowych	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kontroluje wydatki UE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jest wybierany (wybierana) przez społeczeństwo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uchwala akty prawne UE (rozporządzenia, dyrektywy)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Decyduje wspólnie o wyborze przewodniczącego Komisji Europejskiej	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zarządza UE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reprezentuje interesy obywateli	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reprezentuje interesy państw członkowskich lub ich rządów	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Decyduje o wykładni przepisów UE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Określa kierunki polityki	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Zadanie

Organy Unii Europejskiej

Uporządkujcie kompetencje różnych instytucji, posługując się w tym celu poniższą grafiką. Trochę już Wam w tym pomogliśmy. Wystarczy, że wstawicie nazwy instytucji w odpowiednie pola.

Traktaty europejskie

► Z prawnego punktu widzenia Unia Europejska opiera się na traktatach, które zostały zawarte przez państwa członkowskie i ratyfikowane przez parlamenty narodowe lub też w wyniku krajowych referendum. W treści traktatów określa się sposób podejmowania decyzji, uprawnienia poszczególnych instytucji, a także dziedziny, w których państwa członkowskie UE podejmują wspólne działania. Kolejne zawierane traktaty

wyznaczają rozwój Unii. Na ich podstawie można zobaczyć, jak zmieniła się Unia Europejska. Obecnie podstawę jej funkcjonowania stanowi Traktat z Lizbony, podpisany w stolicy Portugalii w 2007 r. Traktat z Lizbony wszedł w życie w 2009 r., po ratyfikowaniu go przez wszystkie państwa członkowskie.

Dyskusja

Wróćmy jeszcze raz do pytań, które zadaliśmy na początku.

Kto rządzi w Europie?
Omówcie raz jeszcze ten temat

Wpływ obywateli

► Obywatele państw członkowskich UE wpływają zatem w dwojaki sposób na politykę Unii Europejskiej. Po pierwsze wówczas, gdy wybierają parlament narodowy, na podstawie którego powstaje rząd. Rząd ten jest bowiem potem reprezentowany w Radzie Unii Europejskiej. (Kiedy spotykają się „szefowie”, czyli głowy państw lub szefowie rządów, mówimy o Radzie Europejskiej.)

Po drugie obywatele UE wpływają na kształt polityki europejskiej również podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Jednak również pojedyncze osoby mogą wyrazić swoją opinię, jeżeli uważają, że są niesprawiedliwie traktowane, lub chcą zwrócić uwagę na przypadki niewłaściwego administrowania w instytucjach europejskich. W tym celu utworzono instytucję Europejskiego Rzecznika Praw

Obywatelskich. Każdy obywatel UE może wnieść skargę do rzecznika, nawet zwykłym e-mailem. W jakich sprawach można się zwrócić do rzecznika ze skargą? W jakich przypadkach może, a w jakich nie może on służyć pomocą? Odpowiedzi na wszystkie te pytania znajdziecie na stronie internetowej Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich:

<http://www.ombudsman.europa.eu/pl/home.faces>

Inne możliwości wywierania wpływu

► Od momentu wejścia w życie Traktatu z Lizbony w 2009 r. istnieje możliwość wystąpienia z europejską inicjatywą obywatelską. Milion osób – czyli zaledwie 0,2 proc. łącznej liczby ludności UE – reprezentujących co najmniej jedną czwartą państw członkowskich (czyli siedem krajów) może wezwać Komisję Europejską, by zajęła się jakąś kwestią i przedstawiła w tej sprawie propozycję aktu prawnego. Podstawowym warunkiem jest tutaj oczywiście to, by dana kwestia wchodziła w zakres kompetencji UE.

Oprócz tego istnieje również możliwość wywierania nacisku na instytucje UE za pomocą demonstracji. Rolnicy, związkowcy czy też organizacje ekologiczne – wszyscy mają możliwość przedstawienia swoich racji. Ponadto w Parlamencie Europejskim działa Komisja Petycji.

Zadanie

Znajdźcie więcej informacji na temat europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Europejska inicjatywa obywatelska umożliwia wywieranie bezpośredniego wpływu na sprawy, którymi zajmuje się Unia Europejska. Z jaką inicjatywą chcielibyście wystąpić i jak byście się do tego zabrali? Na poniższej stronie internetowej można znaleźć informacje na temat procedury zgłaszania inicjatywy, a także aktualnych inicjatyw:
<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Zadanie

Co to jest petycja?

Dowiedźcie się, co to jest petycja i kto może wystąpić z petycją do Parlamentu Europejskiego. Więcej informacji na ten temat znajdziecie pod adresem: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/00533cec74/Petitions.html>

Czy w polskim Sejmie też działa komisja petycji? Sprawdźcie to!

Zadanie

Nasi posłowie w Strasburgu i Brukseli

Posłowie do Parlamentu Europejskiego należą do grup politycznych zgodnie z reprezentowaną przez siebie opcją polityczną. Nie wszystkie grupy polityczne zrzeszają posłów ze wszystkich krajów. Sprawdźcie, jakie partie z Waszego kraju odniosły sukces w ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego i są w nim reprezentowane. Zbadajcie także, do jakich grup politycznych w PE należą.

Jakie partie są reprezentowane w poszczególnych grupach politycznych PE? Informacje na ten temat można szybko znaleźć na przykład w internecie: <http://www.europarl.eu>

Grupy polityczne w Parlamencie Europejskim	Liczba członków grupy politycznej	Grupa polityczna zrzesza posłów z mojego kraju reprezentujących następującą partię
 EPP – Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci)		
 S&D – Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim		
 ECR – Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy		
 ALDE – Porozumienie Liberatów i Demokratów na rzecz Europy		
 GUE/NGL – Zjednoczona Lewica Europejska / Nordycka Zielona Lewica		
 ZIELONI / EFA – Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie		
 EFDD – Europa Wolności i Demokracji Bezpośredniej		
NI Posłowie niezrzeszeni		

Zadanie

Dowiedzcie się, kto z województwa, w którym mieszkacie, został wybrany na posła do Parlamentu Europejskiego

Jaką partię reprezentuje?

Mały quiz europejski

Kto jest przewodniczącym Parlamentu Europejskiego?

A kim są pozostałe osoby widoczne na zdjęciach?

Donald
Tusk
(Polska)

☐

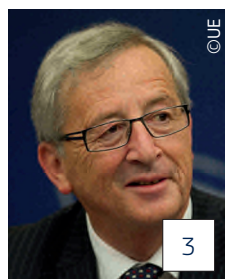
Jean-Claude
Juncker
(Luksemburg)

☐

Martin
Schulz
(Niemcy)

☐

Federica
Mogherini
(Włochy)

☐☐

przewodniczący Parlamentu Europejskiego

☐

przewodniczący Rady Europejskiej

☐

Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz wiceprzewodniczący Komisji

☐

przewodniczący Komisji Europejskiej

Tak działa UE

► Wyraźnie zatem widać, że Unia Europejska nie jest państwem, jak na przykład Litwa czy Holandia, ale że stanowi raczej związek państw europejskich. By oddać specyficzny charakter UE, prawnicy stosują często określenie „sui generis”. Termin ten pochodzi z łaciny i oznacza przypadek „swego rodzaju”. Państwa członkowskie pozostają wprawdzie suwerenne i niezależne, ale w niektórych dziedzinach łączą swoje kompetencje, aby w ten sposób lepiej sprostać określonym zadaniom. W tym celu UE stworzyła własne instytucje, którym przekazane są tego rodzaju uprawnienia. W praktyce oznacza to, że decyzje w określonych kwestiach leżących we wspólnym interesie mogą być

podejmowane w sposób demokratyczny na szczeblu europejskim. W związku z tym UE nie jest państwem federalnym, jak np. USA, ale jest też czymś więcej niż jedynie luźnym związkiem państw, z jakim mamy na przykład do czynienia w przypadku Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Decyzje na forum UE są podejmowane przez rządy krajowe, reprezentowane w Radzie Unii Europejskiej, a także przez Parlament Europejski, którego członkowie są wybierani przez obywateli. Istnieją również wyjątki, gdy decyzje są podejmowane samodzielnie przez Radę. Dotyczy to przede wszystkim polityki zagranicznej. Komisja Europejska

prowadzi sprawy UE oraz czuwa nad przestrzeganiem przez wszystkie państwa członkowskie traktatów europejskich. Jeśli państwa te naruszają postanowienia traktatów, zostają pozwane do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który może nakazać usunięcie naruszenia. Nad prawidłowym postępowaniem instytucji europejskich w kwestiach finansowych czuwa natomiast Europejski Trybunał Obrachunkowy. Każdy z nas może zaś wystąpić ze skargą do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, jeżeli uważa, że został źle potraktowany przez jedną z instytucji europejskich.

Czym właściwie zajmuje się Unia Europejska?

Niektórzy twierdzą, że Unia Europejska robi zbyt mało, inni z kolei, że we wszystko się wtrąca. Czy nie jest tak, że żadna ze stron nie ma racji? Jak zatem jest naprawdę? Co dokładnie robi UE?

UE działa w wielu obszarach polityki, takich jak polityka gospodarcza, ochrona konsumentów, polityka zagraniczna, ochrona środowiska, polityka spraw wewnętrznych i polityka w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, a także w wielu innych obszarach.

Poniżej przedstawimy kilka przykładów polityki realizowanej w tych właśnie obszarach. Dzięki temu dowiecie się, czym zajmują się politycy w Brukseli oraz w stolicach państw członkowskich UE.

Rynek wewnętrzny

- Najważniejszym elementem polityki gospodarczej i społecznej UE jest rynek wewnętrzny. To wspólna przestrzeń gospodarcza, w ramach której przyznane zostały tzw. cztery swobody, czyli:

- swoboda przepływu osób,
- swoboda przepływu towarów,
- swoboda przepływu usług,
- swoboda przepływu kapitału.

Swobody na europejskim rynku wewnętrznym

- Swoboda przepływu osób dotyczy nas na wiele sposobów. Mamy prawo do tego, by wybrać się do innego kraju UE na urlop, podjąć tam pracę lub też się tam osiedlić. Kiedy natomiast wracamy z zagranicy do domu, możemy bez problemów przywieźć do kraju nasze zakupy. Podobnie zresztą, jak możemy robić zakupy za granicą przez internet. Przywilej ten gwarantuje właśnie swoboda przepływu towarów. W sposób transgraniczny oferowane i konsumowane są jednak nie tylko towary, ale i usługi. Dzieje się tak dzięki swobodnemu przepływowi usług. Jeżeli natomiast ktoś chętniej inwestuje pieniądze w innym państwie UE niż we własnym kraju, to również może skorzystać z takiej możliwości, co z kolei gwarantuje mu swoboda przepływu kapitału.

Zniesienie kontroli granicznych

- Jeżeli wybieracie się w podróż z Przylądka Północnego w Norwegii na Sycylię, to możecie spokojnie zostawić paszport w domu. Na tzw. granicach wewnętrznych UE (czyli przykładowo na granicy pomiędzy Finlandią i Estonią czy też Słowacją i Czechami) nie przeprowadza się już kontroli granicznych.

Swobodę podróżowania reguluje układ z Schengen, który obecnie jest częścią traktatów europejskich. Wielka Brytania i Irlandia nie należą do strefy Schengen. W skład tej strefy wchodzi natomiast takie kraje, jak Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria, które w ogóle nie należą do UE. W przypadku Bułgarii, Rumunii, Chorwacji i Cypru obowiązują jeszcze okresy przejściowe, poprzedzające przystąpienie do strefy.

Nazwa układu z Schengen pochodzi od miejscowości Schengen w Luksemburgu, gdzie umowa została podpisana.

Mały quiz europejski

Jakie konkretnie znaczenie mają dla Was te cztery swobody?

Dopasujcie przykłady z czterech obszarów rynku wewnętrznego i zaznaczcie odpowiednie pola.

	Swoboda przepływu osób	Swoboda przepływu towarów	Swoboda przepływu usług	Swoboda przepływu kapitału
Mogę kupić samochód w Danii i przywieźć go do kraju bez cła.	1	0	2	3
Na obszarze UE mogę pojechać, gdzie chcę.	9	6	3	7
Mogę zdeponować swoje pieniądze w niemieckim banku.	2	3	1	0
Mogę studiować na Węgrzech.	5	1	0	9
Moi rodzice mogą nająć glazurnika z Portugalii do remontu łazienki.	4	3	1	7
Moi rodzice mogą przelać mi pieniądze do Hiszpanii, gdzie studiuje.	1	2	3	9
Mogę zamówić w internecie towary ze Szwecji.	4	5	1	2
Będąc architektem, mogę osiedlić się na Malcie i projektować domy, które zostaną wybudowane we Włoszech.	5	6	0	8

Zaznaczone cyfry utworzą datę w formacie DDMMRRRR. Ustalcie, jaka to data i jakie wydarzenie miało tego dnia miejsce.
.././....

EURO-pejski pieniądź

- Od 1999 r. istnieje wspólna europejska waluta – euro. Po przyjęciu euro jako waluty przez Litwę 1 stycznia 2015 r. euro obowiązuje w 19 państwach członkowskich UE. Państwa te tworzą tzw. strefę euro. Euro posługują się ponad 333 mln obywateli UE, czyli dwie trzecie całej ludności Unii Europejskiej.

W ramach rynku wewnętrznego pracownicy mogą swobodnie przemieszczać się, a towary, usługi oraz kapitał mogą być swobodnie wymieniane. Brak ograniczeń związanych z różnymi walutami pozwala przedsiębiorstwom, konsumentom, pracownikom oraz osobom pracującym na własny rachunek jeszcze lepiej korzystać z korzyści związanych z tym rynkiem. Łatwo jest robić zakupy i porównywać ceny w różnych krajach, jeżeli w obliczeniach stosuje się tę samą walutę. W kontekście rozwoju sprzedaży internetowej jest to interesujące także dla osób, które nie mieszkają bezpośrednio przy granicy. Większa przejrzystość ofert hamuje wzrost cen, co jest korzystne dla wszystkich konsumentów.

Kolejna zaleta posiadania wspólnej waluty wynika z faktu, iż w przypadku wyjazdu do innych krajów nie trzeba wymieniać waluty (i przeliczać cen na swoją walutę). Pozwala to zaoszczędzić czas i pieniądze. Korzyści z wprowadzenia wspólnego pieniądza czerpią jednak również przedsiębiorstwa, ponieważ obliczenia i rozliczenia między kontrahentami są prowadzone tylko w jednej walucie i przedsiębiorstwa nie ponoszą ryzyka walutowego. Brak tego rodzaju „kosztów transakcyjnych” hamuje wzrost cen. Skutkiem wprowadzenia wspólnej waluty było również obniżenie stóp procentowych – z korzyścią dla konsumentów i przedsiębiorstw. Dzięki temu możliwe jest więcej inwestycji, co przekłada się na wzrost gospodarczy. Stabilna unijna waluta, oparta na silnej gospodarce strefy euro, przyczynia się do wzmocnienia pozycji Europy na świecie.

Wspólny rynek funkcjonuje w całej Unii Europejskiej, ale wspólna waluta euro obowiązuje jedynie na części – choć znacznej – jej obszarze. Niektóre kraje nie chcą w chwili obecnej przystąpić do strefy euro, inne nie spełniają jeszcze

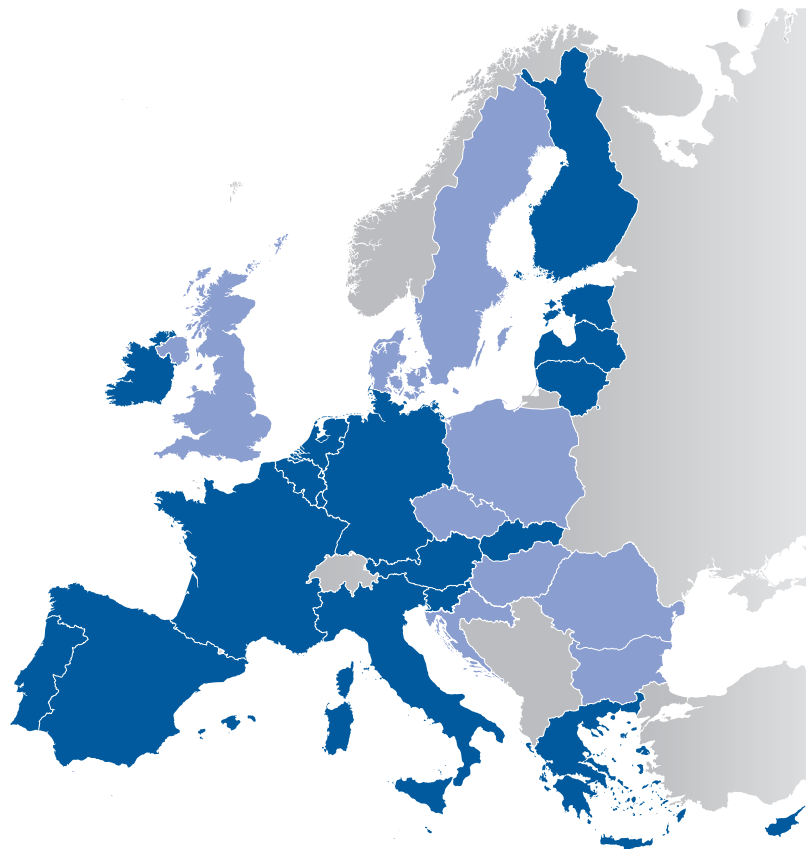
surowych kryteriów przystąpienia. Kraj, który zamierza przystąpić do strefy euro, nie może być na przykład w nadmiernym stopniu zadłużony. Stopa inflacji nie może przekraczać inflacji w trzech państwach członkowskich o najbardziej stabilnych cenach o więcej niż 1,5 punktu procentowego.

Pomimo powyższych konkretnych wytycznych strefa euro znalazła się w 2010 r. w kryzysie. Problematyka ta jest bardzo skomplikowana, jednak ogólnie rzecz biorąc można powiedzieć, że przyczyną większości problemów było to, że państwa strefy euro nie przestrzegały uzgodnionych reguł i nadmiernie się zadłużyły. UE była i jest w dalszym ciągu w znacznym stopniu zaangażowana w działania mające na celu wyeliminowanie zagrożeń dla wspólnej waluty. Działania te obejmują udzielanie gwarancji państwom, które mają trudności z pozyskaniem na międzynarodowych rynkach kapitałowych

rozsądnie oprocentowanych środków na refinansowanie. W związku z tym państwa strefy euro uzgodniły utworzenie pakietu ratunkowego o wartości 700 mld euro (EMS = Europejski Mechanizm Stabilności), którego celem jest zagwarantowanie stabilności.

Przyjmując pakt fiskalny, państwa te zobowiązały się jednocześnie do redukcji swego zadłużenia. Do tej umowy międzynarodowej przystąpiło także wiele państw nienależących do strefy euro. Oprócz redukcji zadłużenia pakt ten przewiduje również wzmocnienie konkurencyjności krajów strefy euro oraz całej UE.

Problemy związane ze wspólną walutą wynikały także częściowo z tego, że banki nie podlegały wystarczającej kontroli. W związku z tym UE wzmocniła nadzór bankowy, aby zapobiec sytuacji, w której spekulacyjne działania banków wpędzą w tarapaty całe państwa. Ostatnie lata były dla wspólnej

- Państwa członkowskie UE, w których używa się euro – stan na styczeń 2015 r.
- Państwa członkowskie UE, w których nie używa się euro

► waluty trudne, a zarządzanie kryzysowe wymagało wielkiego wysiłku. Okres ten pokazał jednak determinację państw strefy euro w utrzymywaniu stabilności wspólnej waluty.

Polityka gospodarcza Unii Europejskiej

Aby stymulować i wzmacniać gospodarkę Unii Europejskiej, Komisja Europejska opracowała strategię „Europa 2020” na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dokument ten przewiduje między innymi realizację inwestycji w edukację i badania naukowe, dzięki którym Europa powinna również w przyszłości

utrzymać pozycję jednego z najbardziej innowacyjnych regionów świata. Celem strategii „Europa 2020” jest wzmocnienie gospodarki oraz przemysłu w taki sposób, aby zapewnić ich konkurencyjność, a jednocześnie w największym możliwym stopniu ograniczyć negatywny wpływ na środowisko. Kolejne cele to tworzenie miejsc pracy oraz walka z ubóstwem w UE. Ponieważ Unia Europejska definiuje się sama jako wspólnota wartości i wiąże ją zasady równości i solidarności społecznej, istotne jest, aby wzrost gospodarczy przynosił korzyści wszystkim Europejczykom.

Proces decyzyjny w strefie euro

Decyzje w UE są zazwyczaj podejmowane wspólnie przez wszystkie państwa członkowskie. Istnieją jednak również kwestie, które dotyczą szczególnie krajów posiadających wspólną walutę, czyli euro. Ministrowie finansów z tych państw spotykają się regularnie w ramach tzw. Eurogrupy, ustalając program działania w strefie euro. Oczywiście decyzje te wpływają również na inne państwa członkowskie Unii Europejskiej, które nie stosują lub też jeszcze nie przyjęły euro, lecz odczuwają skutki tych decyzji na rynku wewnętrznym.

Zadanie

Kto powinien podejmować decyzje dotyczące wspólnej waluty?

W Unii Europejskiej istnieją bardzo różne opinie na temat decyzji podejmowanych przez Eurogrupę, na przykład:

- „To dobrze, że państwa strefy euro podejmują decyzje we własnym gronie. Gwarantuje to bezpieczeństwo oraz stabilność wspólnej waluty. Tak jest teraz i tak powinno zostać w przyszłości”.
- „Państwa strefy euro muszą podejmować decyzje odnoszące się nie tylko bezpośrednio do kwestii monetarnych, ale również do przyszłości gospodarczej tego obszaru jako całości. Stanowią one trzon UE i powinny samodzielnie podejmować decyzje we wszystkich kwestiach odnoszących się do wspólnej gospodarki strefy euro. Dotyczy to na przykład kwestii związanych z podatkami, zatrudnieniem czy też zabezpieczeniem społecznym. Tylko takie rozwiązanie ma rację bytu, nawet jeśli takie decyzje wpływają na inne państwa członkowskie Unii Europejskiej. Jeżeli inne kraje chcą mieć w tym przypadku prawo głosu, mogą zawsze przystąpić do strefy euro”.
- „Nie może tak być, by grupa 19 państw decydowała sama w sprawach całej strefy euro. Unia Europejska podejmuje również decyzje w wielu innych kwestiach, które nie dotyczą wszystkich państw członkowskich, np. w odniesieniu do Morza Bałtyckiego czy Morza Śródziemnego. Pomimo to w głosowaniu uczestniczą wszystkie kraje. Większość państw członkowskich UE zamierza za kilka lat przystąpić do unii walutowej. W związku z tym powinny mieć już teraz możliwość współdecydowania o jej rozwoju”.

Jakie jest Wasze zdanie w tej sprawie? Przedyskutujcie w grupie te różne opinie i uzgodnijcie wspólne stanowisko, a następnie porozmawiajcie na ten temat z innymi grupami. Więcej informacji na temat funkcjonowania strefy euro znajdziecie na stronie internetowej:

<http://eurozone.europa.eu/>

Mały quiz europejski

Które kraje należą do strefy euro? Zaznaczcie je krzyżykiem

Austria	Belgia	Bułgaria	Chorwacja
Cypr	Czechy	Dania	Estonia
Finlandia	Francja	Niemcy	Grecja
Węgry	Irlandia	Włochy	Łotwa
Litwa	Luksemburg	Malta	Holandia
Polska	Portugalia	Rumunia	Słowacja
Słowenia	Hiszpania	Szwecja	Wielka Brytania

Polityka łagodzenia zmiany klimatu

► Klimat na świecie ulega zmianie, a temperatura atmosfery ziemskiej wzrasta. Zjawiska te negatywnie wpływają na pogodę: częstsze burze i powodzie, bardziej upalne lata, postępujące pustoszczenie w Afryce i Europie Południowej, topnienie pokrywy lodowej na biegunach i związane z tym zatapianie całych wysp – wobec tego nie możemy pozostać obojętni. Zmiana klimatu jest w znacznym stopniu związana z emisją zanieczyszczeń przez kraje uprzemysłowione. Niestety proces ten jest nieodwracalny. Tym istotniejsze jest zatem ograniczenie wzrostu temperatur. Najbliższe lata są tu decydujące. W związku z tym kluczowe jest podjęcie szybkich i konsekwentnych działań. Żaden kraj nie może bowiem samodzielnie zatrzymać zmiany klimatu.

Unia Europejska ustanowiła szereg ambitnych celów w zakresie klimatu i energii na 2020 r. – do celów tych należą:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych o 20 proc.,
- zwiększenie udziału energii odnawialnej (energia wiatrowa, słoneczna, biopaliwa) do 20 proc.,
- oszczędności energii wynoszące 20 proc.

Dzięki takim rozwiązaniom Europa jest pionierem w tej dziedzinie. Może także podjąć wysiłki, by we wspólne działania włączyły się inne państwa, takie jak USA i Chiny, które odpowiadają za znaczne zanieczyszczenie środowiska oraz duże zużycie energii.

Zadanie

Czy taka polityka jest Waszym zdaniem słuszna?

Z którymi z poniższych opinii
się zgadzacie?

	Całkowicie się zgadzam	Częściowo się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam
UE powinna ograniczyć emisje zanieczyszczeń tylko wówczas, jeśli uczynią to inni.	☐	☐	☐	☐
UE powinna bezwzględnie osiągnąć swoje cele.	☐	☐	☐	☐
UE powinna wyznaczyć sobie jeszcze bardziej ambitne cele.	☐	☐	☐	☐
Ta cała dyskusja nie powinna nam odebrać trzeźwości spojrzenia. Jeśli na Ziemi zrobi się o kilka stopni cieplej, to przecież nic wielkiego się nie stanie.	☐	☐	☐	☐
Państwa członkowskie UE i tak nie osiągną wyznaczonych celów, ponieważ w rzeczywistości nie są zainteresowane osiąganiem wspólnych celów. Są zainteresowane jedynie tym, co dzieje się na ich własnym podwórku.	☐	☐	☐	☐
Przeciwdziałanie zmianie klimatu nie może odbywać się kosztem miejsc pracy.	☐	☐	☐	☐
Nie powinniśmy pozwolić, by naukowcy narzucali nam swoje cele, tylko przeciwdziałać zmianie klimatu na tyle, na ile nas na to stać, bez wyrzeczeń.	☐	☐	☐	☐
Środki związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu pozwalają tworzyć nowe miejsca pracy. Korzystają na tym zarówno przedsiębiorstwa, jak i pracownicy. Również z tego powodu powinniśmy się zaangażować w działania w tym obszarze.	☐	☐	☐	☐

Wspólna przestrzeń sprawiedliwości

► Europa już od dawna jest wspólną przestrzenią życia. Wiele osób przekracza granice wewnętrzne krajów UE, aby zamieszkać w innym państwie, podjąć tam pracę lub też po prostu trochę się rozejrzeć. Ludzie ci nawiązują nowe znajomości, zakochują się i zawierają małżeństwa. Niestety w małżeństwie nie zawsze się układa, zatem niekiedy konieczny jest rozwód. W takim przypadku istotna jest możliwość stosowania jednolitego prawa, ponieważ w grę wchodzi świadczenia alimentacyjne oraz prawo do opieki nad dziećmi. Jeżeli na przykład Luksemburczyk mieszka z Austriaczką we Włoszech, gdzie odbywa się sprawa rozwodowa, to małżonkowie nie mogą powoływać się na swoje prawo krajowe. Dlatego właśnie

współpraca państw członkowskich UE w dziedzinie prawa cywilnego ma tak duże znaczenie. Prawo to reguluje również sprawy spadkowe, a także wiele innych kwestii dotyczących naszego codziennego życia.

Również przestępcy cieszą się z otwartych granic, ponieważ sądzą, że dzięki temu unikną postępowania karnego. Tutaj się jednak mylą, ponieważ organy policyjne oraz organy ścigania od pewnego czasu ściśle ze sobą współpracują. Współpracę tę koordynuje Europejski Urząd Policji, czyli Europol.

Europejskie prawa podstawowe

Prawa człowieka oraz prawa podstawowe mają najwyższą rangę we wszystkich społeczeństwach, ponieważ

dotyczą wszystkich obywateli. W UE, która jest związkiem demokratycznych państw, prawa podstawowe są chronione na szczeblu krajowym, najczęściej w konstytucji. Ale ponieważ Unia Europejska sama wydaje ustawy oraz rozporządzenia, które dotyczą obywateli, ważne jest także, by istniała Karta praw podstawowych Unii Europejskiej. Dokument ten jest częścią Traktatu z Lizbony. Tekst Karty można znaleźć pod adresem:

<http://europa.eu/!cg38jG>

Zadanie

Zapoznajcie się z treścią Karty praw podstawowych

Unii Europejskiej i porównajcie ją z konstytucją Waszego kraju lub z krajowymi przepisami w zakresie ochrony praw człowieka

Które przepisy są identyczne? Jakie prawa zawarte są wyłącznie w Karcie praw podstawowych? Czego brakuje w tym dokumencie? Sporządźcie listę zawierającą zestawienie tych elementów.

Dyskusja

Dyskusja na temat Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

Jakie znaczenie ma Karta praw podstawowych Unii Europejskiej? Czy rzeczywiście potrzebujemy jej jako uzupełnienia krajowych przepisów w zakresie ochrony praw podstawowych? Jeżeli sami mielibyście sporządzić tekst Karty praw podstawowych, to jakie wprowadzilibyście zmiany? Co zostałoby dodane? A co wykreślone?

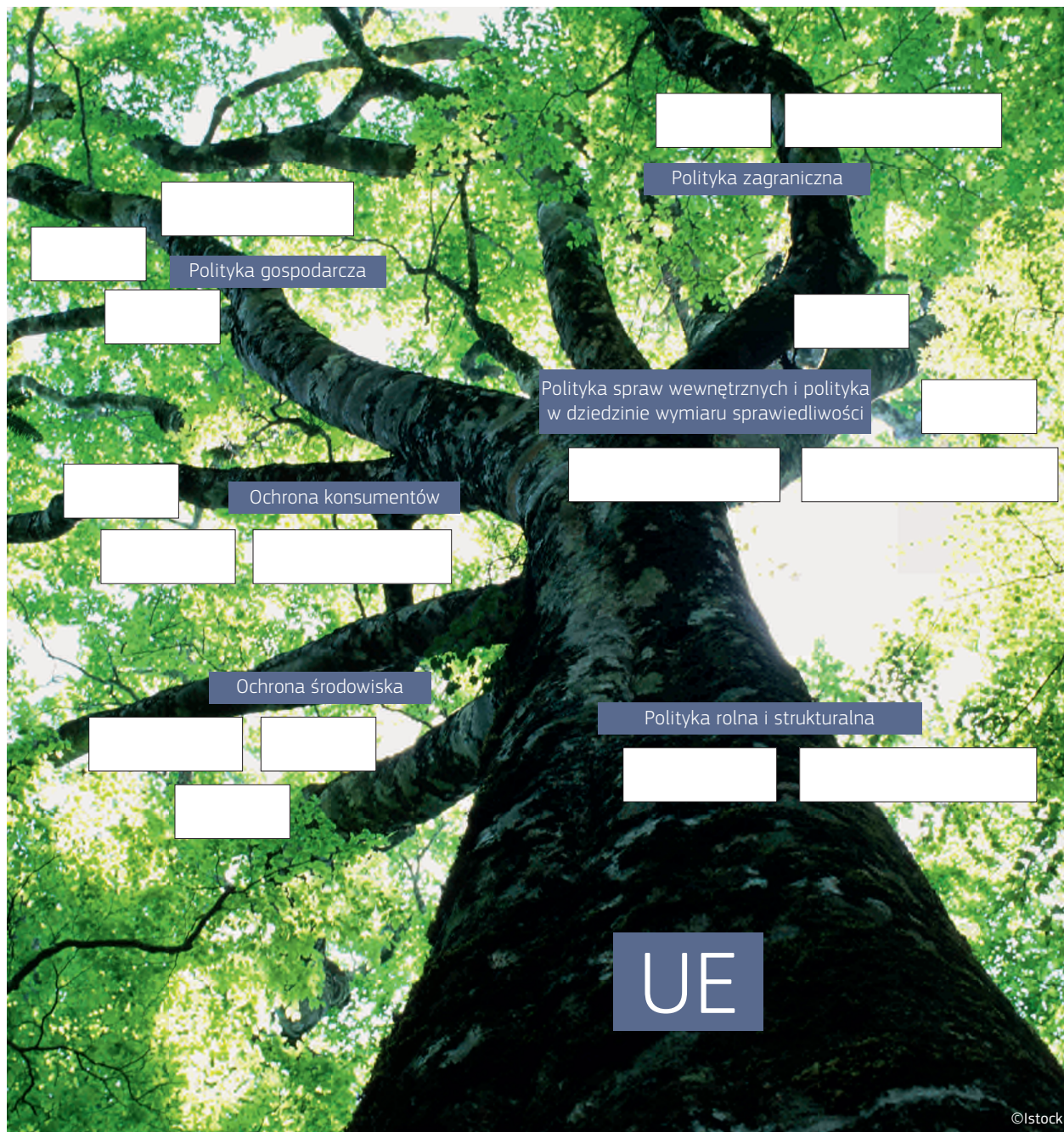
Opracujcie odpowiedzi na te pytania w małych grupach, a następnie porównajcie uzyskane wyniki.

Zadanie

Drzewo polityki europejskiej

Na drzewie polityki europejskiej znajduje się dużo liści. Umieszczono na nich nazwy niektórych obszarów polityki, w przypadku których państwa członkowskie współpracują ze sobą w ramach UE.

Dopasujcie liście do różnych obszarów polityki w taki sposób, aby znalazły się na właściwej gałęzi.

Swoboda podróżowania (Schengen)	Wspólne standardy w zakresie ochrony środowiska	Wspólna waluta	Odnawialne źródła energii	Wspólna polityka zagraniczna	Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony	Wspólna polityka azylowa
Rozwój obszarów wiejskich	Rynek wewnętrzny	Łagodzenie zmiany klimatu	Etykietowanie żywności	Wiążące normy dotyczące żywności	Obniżenie kosztów połączeń z telefonów komórkowych	
Walka z przestępczością		Polityka strukturalna na rzecz wsparcia regionów		Wiążące minimalne standardy socjalne		Współpraca w sprawach cywilnych i karnych

Europa idzie naprzód – Rozszerzenie Unii Europejskiej

Uroczystość z okazji rozszerzenia UE. Brama Brandenburska w Berlinie. 1 maja 2004 r. wypuszczono w niebo nad stolicą Niemiec setki niebieskich „europejskich” balonów, aby powitać w ten sposób w Unii – Cypr, Estonię, Litwę, Łotwę, Maltę, Polskę, Czechy, Słowację, Słowenię oraz Węgry.

Unia Europejska została utworzona przez 6 państw, jednak działalność UE była zawsze ukierunkowana na całą Europę, czyli otwarta na nowych członków.

Obecnie UE składa się z 28 państw członkowskich, kolejne czekają na przyjęcie. Co jest takiego atrakcyjnego w UE dla innych państw? I jaka będzie przyszłość procesu rozszerzenia? Kwestiami tymi zajmiemy się w niniejszym rozdziale.

Zasady UE

- Już w traktatach rzymskich z 1957 r., ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, zapisano w preambule, czyli we wstępie do traktatu:

„Zdecydowani zachować i umocnić pokój i wolność przez połączenie swych zasobów oraz wzywając inne narody Europy, które podzielają ich ideały, do połączenia się w wysiłkach”.

Obecnie artykuł 49 Traktatu o Unii Europejskiej brzmi:

„Każde państwo europejskie, które szanuje wartości, o których mowa w artykule 2, i zobowiązuje się je wspierać, może złożyć wniosek o członkostwo w Unii.”

Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej brzmi:

„Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, rządów prawa, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”.

Traktaty rzymskie z podpisami szefów rządów i pełnomocników rządów sześciu państw założycielskich.

Zadanie

Jakie państwo może zostać członkiem Unii Europejskiej?

Co konkretnie oznaczają zasady określone w artykule 2? Co musi zrobić państwo, które zamierza przystąpić do UE? Czego w żadnym wypadku nie może czynić? Jakie jest Wasze zdanie w tej sprawie?

Państwo...	...może zostać członkiem Unii Europejskiej	...nie może zostać członkiem Unii Europejskiej
które nie zapewnia wolności prasy,	☐	☐
które stosuje karę śmierci,	☐	☐
które pozwala obywatelom organizować protesty antyrządowe,	☐	☐
w którym odbywają się regularnie wybory do parlamentu,	☐	☐
w którym rządy dożywotnio sprawuje prezydent, a jego następcą jest jedno z jego dzieci,	☐	☐
w którym osoby homoseksualne korzystają z takich samych praw jak osoby heteroseksualne,	☐	☐
w którym wojsko kształtuje życie polityczne i w razie potrzeby ingeruje militarnie w politykę wewnętrzną,	☐	☐
w którym obywatele pozostają niewinni do momentu stwierdzenia ich winy przez sąd,	☐	☐
gdzie istnieje tylko jedna partia polityczna, która zawsze tworzy rząd,	☐	☐
które zapewnia ochronę mniejszości, nawet jeżeli większość chętnie wywierałaby większy nacisk na mniejszości,	☐	☐

Gdzie przebiegają granice Europy?

► Na pytanie o granice Europy nie można odpowiedzieć w sensie geograficznym. Przede wszystkim trudno określić wyraźne granice naszego kontynentu na wschodzie i południowym wschodzie. Nawet geografowie nigdy nie byli i w dalszym ciągu nie są zgodni, gdzie kończy się Europa. W historii geografii granice kontynentu wytyczano w najrozmaitszy sposób, w zależności od wyobrażeń, którymi kierowali się naukowcy. Oznacza to, że zamiast spojrzeć na mapę czy globus i dopiero potem odkryć Europę,

od początku mamy pewne wyobrażenie, którym się kierujemy. Widać to wyraźnie tam, gdzie mamy do czynienia z granicami naturalnymi, czyli na północy i na zachodzie kontynentu. Islandię pojmujemy się zdecydowanie jako część Europy. Tymczasem w rzeczywistości państwo to leży na Oceanie Atlantyckim, z dala od kontynentu europejskiego.

Jest dla nas wszystkich oczywiste, że także Wielka Brytania i Irlandia leżą w Europie. Jednak kanał oddzielający Francję i Wielką Brytanię jest szerszy niż

Cieśnina Gibraltarska między Hiszpanią a Marokiem.

Nie ma prostej i ponadczasowej definicji terminu „europejski”. Łączą się w nim elementy geograficzne, historyczne i kulturowe – wszystkie one składają się na tożsamość europejską. Znaczenie tego terminu dla nas zależeć będzie od naszych wspólnych doświadczeń, idei, wartości i powiązań historycznych, które zmieniają się z biegiem czasu.

Zadanie

Gdzie kończy się Europa?

Kraj, który chce należeć do UE, musi być krajem demokratycznym. Ale musi być również krajem „europejskim”.

Gdzie przebiegają granice Europy? Weźcie do ręki mapę lub atlas i ustalcie, gdzie przebiegają granice Europy. Na podstawie jakich kryteriów podejmujecie decyzję, czy dany kraj leży, czy też nie leży w Europie? Gdzie leży Turcja? A czy Islandia należy do Europy? Jak wygląda to w przypadku Gruzji? Albo w przypadku Grenlandii? Co z Marokiem?

Po określeniu granic Europy przeczytajcie tekst po prawej stronie.

Zadanie

Podróż do Australii

Wyobraźcie sobie, że w ramach wymiany młodzieży szkolnej wyjeżdżacie do Australii. Australia jest daleko stąd i z pewnością nie leży w Europie. Jednak Wasi australijscy koledzy są bardzo zainteresowani naszym kontynentem i proszą Was o wygłoszenie krótkiego referatu na temat: „Co to jest Europa?”

Przygotujcie taki referat w małej grupie. Na jego wygłoszenie macie pięć minut. Oznacza to, że musicie się skoncentrować na najważniejszych i najbardziej interesujących informacjach. Jak wyjaśnicie swoim rówieśnikom z Australii, czym jest Europa?

Pozwólcie im poczuć „smak” Europy. Na czym polega specyfika życia na naszym kontynencie? Po czym poznajecie, że jesteście Europejczykami? W czym Europa się Wam podoba, a w czym nie?

Poniżej znajdziecie krótką listę haseł. Zastanówcie się, które zagadnienia uwzględnicie w referacie, a które nie. I pamiętajcie: pięć minut to mało czasu!

Geografia

Muzyka

Napoje

Podróże

Historia

Kino

Wolność

Edukacja

Różnice

Literatura

Czas wolny

Problemy

Podobieństwa

Potrawy

Gospodarka

Wizje przyszłości

Balkany Zachodnie

- Chorwacja przystąpiła do UE w lipcu 2013 r. Także inne kraje Bałkanów Zachodnich otrzymały zasadniczą obietnicę przystąpienia do Unii Europejskiej. Są to: Albania, Bośnia i Hercegowina, była jugosłowiańska republika Macedonii, Czarnogóra i Serbia.

Wszystkie wymienione państwa, poza Albanią, wchodziły w skład Jugosławii, która rozpadła się w latach dwudziestych XX wieku, z czym po części wiązały się starcia zbrojne. Serbia i Czarnogóra tworzyły do 2006 r. wspólne państwo, po czym oddzieliły się od siebie na drodze pokojowej. Na przełomie 1998 i 1999 r. rozgorzał gwałtowny konflikt o przynależność Kosowa do Serbii, zakończony ostatecznie interwencją sił NATO skierowaną przeciwko Serbii. Kosowo zostało przekazane pod administrację Organizacji Narodów Zjednoczonych, po czym ogłosiło w 2008 r. niepodległość.

Unia Europejska stoi na stanowisku, że najlepszym sposobem na zapewnienie długotrwałego pokoju w regionie jest włączenie wyżej wymienionych krajów do struktur europejskich. Stanowisko to zostało potwierdzone także przez szefów państw i rządów na konferencji w Salonikach w Grecji, która odbyła się w 2003 r. Jednak pięć państw członkowskich UE nie uznaje Kosowa za niepodległe państwo.

Długa droga do członkostwa w UE

Kraje Bałkanów Zachodnich czeka jeszcze długa droga do członkostwa w UE.

W pierwszej kolejności niezbędne jest zawarcie z Unią Europejską układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, co

wiąże się z obowiązkiem wdrożenia konkretnych reform. Następnie układ musi zostać ratyfikowany we wszystkich państwach członkowskich UE oraz oczywiście w danym kraju partnerskim, co oznacza konieczność jego zatwierdzenia przez parlamenty poszczególnych krajów.

Na dalszym etapie układ zostaje wprowadzony w życie (wdrożony). Jeśli proces wdrożenia przebiegnie pomyślnie, kraje te mogą wystąpić z wnioskiem o członkostwo. Jeżeli Komisja Europejska zajmie pozytywne stanowisko, to Rada Europejska, czyli szefowie państw i rządów UE, przyznaje danemu krajowi status kraju kandydującego.

Po przeprowadzeniu dalszych reform można rozpocząć negocjacje. Chodzi w nich o to, w jakim czasie kraje kandydujące są w stanie przenieść wspólne prawo UE do swojego porządku prawnego.

Po pomyślnym zakończeniu negocjacji, co zazwyczaj trwa kilka lat, kraje kandydujące oraz wszystkie państwa członkowskie muszą jeszcze ratyfikować traktat akcesyjny. W niektórych państwach odbywa się to w drodze referendum. Niezbędne jest również uzyskanie zgody Parlamentu Europejskiego. Dopiero wówczas kraje kandydujące stają się członkami Unii Europejskiej.

Na jakim etapie znajdują się poszczególne kraje?

Kraje Bałkanów Zachodnich znajdują się na bardzo różnych etapach drogi do członkostwa w UE. Negocjacje z **Chorwacją** zostały zakończone – kraj ten przystąpił do UE w dniu 1 lipca 2013 r.

W przypadku **Czarnogóry** negocjacje akcesyjne są prowadzone od 2012 r. **Była jugosłowiańska republika Macedonii** jest oficjalnie krajem kandydującym, ale rozmowy jeszcze się nie rozpoczęły. W takiej samej sytuacji znajdują się **Serbia** i **Albania**. Pozostałe kraje (Bośnia i Hercegowina oraz Kosowo) są na razie uznawane za „potencjalne kraje kandydujące”. Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu zawarto również z **Bośnią i Hercegowiną**, ale nie wszedł on jeszcze w życie. W **Kosowie** misja UE wspiera przemiany demokratyczne.

Zadanie

Gdzie się co znajduje?

Wpiszcie na mapie nazwy państw oraz stolic. Możecie skorzystać przy tym z mapy znajdującej się na odwrocie tego informatora.

Zadanie

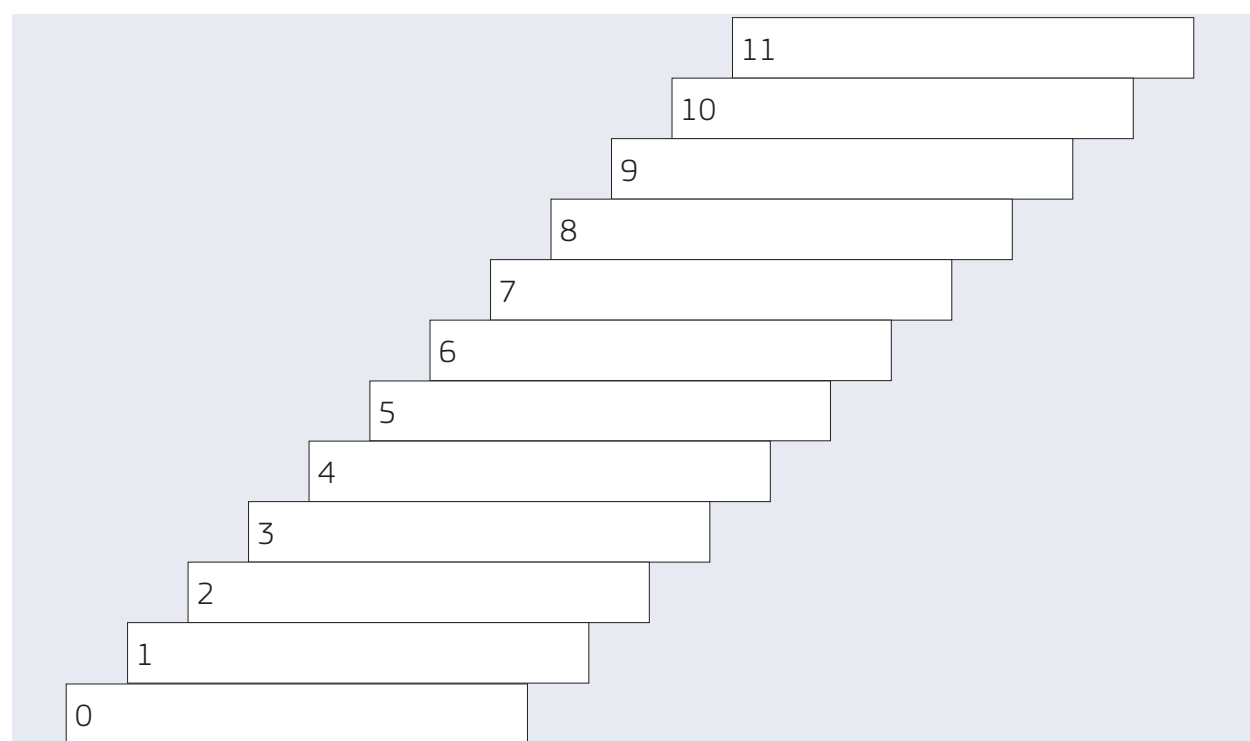
Etapy na drodze do członkostwa w UE

Czy policzyliście, ile etapów muszą pokonać kraje Bałkanów Zachodnich, aby wejść do UE?

Ułóżcie poniższe etapy w stopnie, które prowadzą do członkostwa w Unii Europejskiej.

Pozytywna opinia Komisji Europejskiej w sprawie wniosku o członkostwo	Ratyfikacja układu o stabilizacji i stowarzyszeniu przez wszystkie państwa członkowskie oraz kraj partnerski	Wniosek o członkostwo	Proces przystępowania do UE jeszcze się nie rozpoczął
Rozpoczęcie negocjacji w sprawie przystąpienia	Wprowadzenie w życie (wdrożenie) układu	Ratyfikacja przez Parlament Europejski	Udane zakończenie negocjacji w sprawie przystąpienia
Ratyfikacja traktatu akcesyjnego we wszystkich państwach członkowskich oraz w kraju partnerskim (przez parlamenty lub w drodze referendum)	Zawarcie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu	Przyznanie statusu kraju kandydującego	Członkostwo

Zadanie

Na jakim etapie znajdują się kraje Bałkanów Zachodnich?

Wpiszcie w puste pole odpowiednią cyfrę.

	Albania
	Bośnia i Hercegowina
	Chorwacja
	Była jugosłowiańska republika Macedonii
	Kosowo
	Czarnogóra
	Serbia

Turcja

- Turcja jest kandydatem do członkostwa w UE. Kraj ten jest bliskim partnerem UE w wielu dziedzinach. Unia Europejska jest na przykład najważniejszym partnerem handlowym Turcji. Ścisła współpraca z UE rozpoczęła się około 50 lat temu. Między Unią a Turcją istnieje od 1995 r. unia celna. Właściwa procedura akcesyjna rozpoczęła się w 1999 r. i została jednogłośnie poparta przez wszystkie państwa członkowskie. Obecnie nie ma jednomyślności w kwestii, czy procedura ta powinna zakończyć się ostatecznie przystąpieniem Turcji do UE. Członkostwo w UE pozostaje nadal celem strategicznym Turcji.

Co nas czeka w przyszłości?

- Jak widać, debata dotycząca rozszerzenia nie jest łatwa. Z jednej strony Unia Europejska nigdy nie uznawała się za zamknięty klub, lecz zawsze była i nadal jest otwarta na wszystkie kraje europejskie.

Przyjęcie nowych państw członkowskich przyczyniło się w przeszłości do zapewnienia pokoju i stabilizacji w Europie. Po upadku żelaznej kurtyny i rozpadzie Związku Radzieckiego Unia Europejska zdołała – dzięki polityce rozszerzenia – rozszerzyć obszar demokracji i gospodarki rynkowej również

na kraje Europy Środkowej i Wschodniej. Dziewięć państw, które należały w przeszłości do strefy wpływów byłego Związku Radzieckiego, jest już członkami UE. Do Unii Europejskiej należą również Słowenia oraz – od 2013 r. – Chorwacja, które w przeszłości stanowiły część nieistniejącej już Jugosławii, a także dwie wyspy położone na Morzu Śródziemnym, czyli Malta i Cypr.

Z drugiej strony nie ustalono (i nie da się ostatecznie ustalić), gdzie kończy się tak definiowana Europa i jak daleko ma sięgać polityka składania obietnic,

a w konsekwencji – przyjmowania kolejnych krajów do UE.

Politykę tę stosuje się w odniesieniu do krajów byłej Jugosławii oraz do Albanii, która również stanowi część regionu nazywanego obecnie Bałkanami Zachodnimi, a także w odniesieniu do Turcji. Państwa te mają przed sobą perspektywę członkostwa w UE, nawet jeżeli w przypadku niektórych z nich minie jeszcze wiele lat, zanim stanie się ona rzeczywistością.

6 Europa w świecie

My, Europejczycy, nie jesteśmy sami na świecie. Nie stanowimy nawet większości ludności świata, zdecydowanie nie. Dlatego nie możemy zajmować się wyłącznie naszymi problemami i musimy zwrócić uwagę na inne kontynenty. Potrzebujemy ich jako partnerów do budowania naszego dobrobytu, ich mieszkańcy kupują bowiem nasze produkty i oferują nam swoje towary, a także dostarczają nam surowców, których nie posiadamy.

Istnieją jednak również problemy, wobec których nie możemy pozostać obojętni. Są to na przykład wojny czy zapóźnienie gospodarcze, które pozbawiają wiele osób możliwości godnego życia. Musimy także pamiętać, że zanieczyszczenie środowiska oraz zmiany klimatu nie zatrzymują się na granicach Unii Europejskiej.

Zadanie

Kontynenty świata

Jeżeli pominiemy Antarktydę, to świat możemy podzielić na sześć kontynentów: Afrykę, Azję, Australię z Oceanią, Europę, Amerykę Północną i Amerykę Południową. Istnieją również inne klasyfikacje, w których Ameryka Północna i Południowa traktowane są łącznie jako Ameryka, a Europa i Azja jako Eurazja. Pozostańmy jednak przy sześciu kontynentach (bez Antarktydy). Poszukajcie brakujących informacji i wpiszcie je do poniższej tabeli.

Kontynent	Powierzchnia	Procent powierzchni Ziemi	Liczba mieszkańców	Miejsce pod względem liczby mieszkańców	PKB* na jednego mieszkańca w dolarach amerykańskich	Zajmowane miejsce pod względem PKB*
Afryka						
Azja						
Australia z Oceanią						
Europa						
Ameryka Północna						
Ameryka Południowa						

* PKB: produkt krajowy brutto

Interesy Europy na świecie

- Europa jest zatem raczej niewielkim kontynentem, jednak o dużym znaczeniu gospodarczym. Wynikają z tego określone zadania oraz interesy, które chcemy zrealizować w odniesieniu do innych podmiotów.

W ramach swojej polityki międzynarodowej UE dąży do osiągnięcia szeregu celów.

- Chroni własne interesy oraz zwalcza terroryzm, przestępczość zorganizowaną i nielegalną imigrację.
- Przyczynia się do zachowania zdrowego środowiska

naturalnego (polityka przeciwdziałania zmianie klimatu, ochrona środowiska).

- Skłania inne podmioty do podjęcia działań na rzecz zaprowadzania i utrzymania pokoju (np. na Bliskim Wschodzie lub w Afryce).
- Pomaga innym krajom w rozwoju, a także w walce z ubóstwem, analfabetyzmem oraz zapóźnieniem gospodarczym.
- Podejmuje na całym świecie wysiłki na rzecz demokracji i rządów prawa.

Zadanie

Globalne wyzwania

Pod koniec 2003 r. Unia Europejska przyjęła strategię bezpieczeństwa, w której określone zostały najważniejsze zagadnienia. W dokumencie tym mówi się o globalnych wyzwaniach, przed którymi stoi UE. Zapoznajcie się z przedstawioną poniżej listą globalnych wyzwań, a następnie dopasujcie propozycje rozwiązań zawarte w europejskiej strategii bezpieczeństwa do poszczególnych obszarów.

Globalne wyzwania	Możliwe rozwiązanie
Wojny i konflikty wewnętrzne	
Ubóstwo	
Choroby	
Zapóźnienie gospodarcze	
Ograniczone zasoby	
Zależność energetyczna Europy	
Starzenie się społeczeństw w Europie	
Terroryzm	
Rozprzestrzenianie broni masowego rażenia	
Przestępczość zorganizowana	
Zagrożenia dla środowiska naturalnego	

Propozycje rozwiązań zawarte w europejskiej strategii bezpieczeństwa:

Pomoc rozwojowa dla Afryki	Umorzenie długów krajom słabo rozwiniętym	Wsparcie demokracji w innych krajach	Ochrona zasobów wody na świecie
Tworzenie systemów ochrony zdrowia w krajach słabiej rozwiniętych	Walka z międzynarodowym terroryzmem	Łagodzenie zmiany klimatu	Utrzymywanie pokoju w drodze interwencji wojskowych
Międzynarodowe porozumienia o kontroli zbrojeń i rozbrojeniu	Dialog ze światem islamu	Transgraniczna współpraca energetyczna w Europie	Imigracja zorganizowana
Zwalczanie zanieczyszczenia oceanów	Międzynarodowa współpraca policyjna	Otwarcie europejskich rynków na produkty pochodzące z krajów rozwijających się	Bezpieczeństwo w internecie

Twierdza Europa?

► Bardzo istotnym zagadnieniem dla Unii Europejskiej jest kwestia migracji. „Migracja” oznacza „wędrówkę” – to sytuacja, w której ludzie opuszczają miejsce swojego zamieszkania, aby osiedlić się gdzie indziej. Jednak nasza debata publiczna toczy się właściwie wokół problemu imigracji, czyli przyjazdu. Istnieje **legalna imigracja** do krajów członkowskich Unii Europejskiej. Sytuacja tego rodzaju ma miejsce wówczas, gdy obywatele państw nienależących do UE uzyskali pozwolenie i przyjeżdżają do nas oficjalnie, aby tu pracować, studiować lub też po prostu mieszkać (na przykład z małżonkiem będącym obywatelem UE). Wiele z tych osób decyduje się na przyjazd, ponieważ ma nadzieję na lepsze życie w Unii Europejskiej. Jednak również i dla nas ludzie ci są ważni, dlatego niekiedy wprost zachęcamy ich do przyjazdu. Imigranci przywożą bowiem ze sobą swoje umiejętności i chęć do pracy. Szczególnie istotna jest dla nas imigracja młodych osób, ponieważ nasze społeczeństwa stają się coraz starsze, co z kolei wiąże

się z licznymi trudnościami w przypadku funduszy emerytalnych oraz zabezpieczenia społecznego.

Aby ułatwić wykwalifikowanym osobom spoza UE przesiedlenie się do UE, wprowadzono w Unii Europejskiej tzw. niebieską kartę. Dzięki niej osoby te mogą pracować na obszarze Unii Europejskiej przez okres od jednego do czterech lat. Jak dotychczas, większość dobrze wykształconych imigrantów z państw trzecich podejmuje pracę w USA.

Oprócz legalnej i pożądaney emigracji istnieje jednak także **imigracja nielegalna**, czyli imigracja osób nieposiadających zezwolenia na pobyt w danym kraju. Osoby takie naruszają tym samym przepisy prawa państw członkowskich UE. Często jednak są jednocześnie ofiarą organizacji przemytników, którzy w zamian za przerzucenie do UE pozbawiają ich ostatniego grosza. Wielu ludzi na świecie uważa Europę za raj – i próbuje się do niego dostać. Wszyscy znamy zdjęcia Afrykańczyków porzuconych w łodziach rybackich na

morzu, a następnie przejętych przez włoskie, maltańskie lub hiszpańskie patrole graniczne.

Nikt nie wie, ile osób przebywa nielegalnie w Europie. Komisja Europejska szacuje, że może ich być około 4,5 mln.

Unia Europejska podejmuje poważne wysiłki w celu ograniczenia nielegalnej imigracji. Działania te obejmują wzmocnienie kontroli na granicach zewnętrznych oraz ściślejszą współpracę z krajami pochodzenia imigrantów. Jednocześnie toczą się intensywne prace nad stworzeniem dla obywateli państw nienależących do UE możliwości legalnego przyjazdu i zamieszkania na terytorium Unii Europejskiej. Ponadto, przez współpracę z biedniejszymi krajami świata, mającą na celu przyspieszenie ich rozwoju, UE próbuje przyczynić się do poprawy warunków życia w krajach pochodzenia nielegalnych imigrantów, tak aby nie byli oni zmuszeni do opuszczania swojej ojczyzny.

Stosunki między UE a partnerami współpracy

► Unia Europejska utrzymuje stosunki z wieloma krajami na świecie. Ma szczególnie intensywne relacje z krajami rozwijającymi się w Afryce i Ameryce Łacińskiej, a także z dużymi i małymi krajami azjatyckimi. Na omówienie tego rodzaju różnorodnych relacji nie mamy tutaj miejsca. Informacje na ten temat możecie jednak znaleźć na stronie internetowej Unii Europejskiej:

http://eeas.europa.eu/index_pl.htm

Szczególnie istotnym obszarem polityki zagranicznej UE jest współpraca na rzecz rozwoju z grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Z tą grupą, liczącą obecnie 79 krajów,

UE zawiera umowy o partnerstwie gospodarczym. Umowy te mają pomóc państwom AKP w integracji z gospodarką światową, a także w skutecznej walce z ubóstwem.

Unia Europejska i jej państwa członkowskie są największym na świecie dawcą pomocy rozwojowej. Od nich pochodzi ponad połowa środków otrzymywanych przez kraje ubogie. Jednak polityka działań na rzecz rozwoju polega nie tylko na zapewnieniu czystej wody czy budowie utwardzonych dróg, choć są to sprawy bardzo ważne. UE wspiera rozwój również przez handel, otwierając w tym celu swoje rynki na przywóz produktów z krajów rozwijających się, a także zachęcając te kraje do wzmocnienia wzajemnej wymiany handlowej.

Zadanie

Współpraca na rzecz rozwoju realizowana przez UE

Na poniższych zdjęciach przedstawiono różne obszary, w które Unia Europejska angażuje się w ramach współpracy na rzecz rozwoju. Dopasujcie numery fotografii oraz przedstawione na nich sceny do odpowiednich działań w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. Uwaga! Sceny przedstawione na zdjęciach nie zawsze znajdują się obok pasujących działań!

Nr	Scena na zdjęciu	Nr	Działanie
☐	Wspieranie placówek służby zdrowia w Republice Południowej Afryki przez dostarczanie pojazdów do transportu pacjentów	☐	Wspieranie praw człowieka i demokracji
☐	Szkolenia dla leśników w Papui-Nowej Gwinei	☐	Budowa infrastruktury
☐	Port w Zanzibarze: dostawa ryżu przeznaczonego do rozdzielania między potrzebujących	1	Promowanie energii ze źródeł odnawialnych / zaopatrzenia w energię
☐	Usuwanie min w Laosie	☐	Zaopatrzenie w wodę
☐	Budowa studni w miejscowości Dhaka w Bangladeszu	☐	Eliminowanie konfliktów / utrzymanie pokoju
☐	Udzielanie mikrokredytów krawcowym w Bośni i Hercegowinie	☐	Promocja zdrowia
1	Boliwia: pozyskiwanie energii elektrycznej z energii wiatrowej	☐	Ochrona środowiska
☐	Obserwacja wyborów w Nigerii	☐	Środki przyspieszające wzrost gospodarczy
☐	Wsparcie dla szkół, na zdjęciu miejscowość Eterasama, region Chapare w Boliwii	☐	Zapewnianie wszystkim dostępu do powszechnego nauczania na poziomie podstawowym
☐	Budowa drogi w Beninie	☐	Walka z ubóstwem

Dyskusja

Dyskusja o migracji

Na całym świecie około 214 mln osób mieszka w kraju, który nie jest ich ojczyzną. Czy wyobrażacie sobie opuszczenie na zawsze swojego kraju rodzinnego? Co mogłoby Was do tego skłonić? Z jakich powodów byliście skłonni pojechać do innego kraju, nawet jeżeli byłoby to niemiłe widziane czy wręcz zabronione? Omówcie ten temat w grupach. Dowiedzcie się, co skłania imigrantów z południa i ze wschodu do przyjazdu do nas, a następnie wykorzystajcie te informacje do dyskusji w grupach.

Europa w świecie

- Europa nie jest samotną wyspą, lecz stanowi część świata, który integruje się w coraz większym stopniu. W związku z tym na Unii Europejskiej spoczywa także obowiązek angażowania się w działalność na arenie międzynarodowej. Unia podejmuje te działania w celu ochrony własnych interesów, wywierania pozytywnego wpływu na rozwój świata, a także udzielania pomocy ludziom, którzy nie mogą korzystać z dobrobytu i bezpieczeństwa w takim stopniu jak Europejczycy.

UE angażuje się zatem bardzo intensywnie w działania związane z łagodzeniem zmiany klimatu, stara się objąć wspólną strategią także i pozostałe kraje odpowiedzialne za emisję do atmosfery znacznych ilości dwutlenku węgla. Mowa tu na przykład o USA czy Chinach. Duże znaczenie mają również inne kwestie dotyczące ochrony środowiska, takie jak zanieczyszczenie czy przetłowień oceanów, a można je rozwiązać wyłącznie w wyniku wspólnego działania.

UE podejmuje na całym świecie wysiłki na rzecz demokracji i stara się tak wykorzystać swoje wpływy, by nakłonić inne państwa do przestrzegania praw i wolności demokratycznych oraz do zagwarantowania ich swoim obywatelom.

UE działa również bardzo aktywnie na rzecz osiągnięcia tzw. milenijnych celów rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, która – mówiąc w skrócie – dąży do zmniejszenia do 2015 r. o połowę liczby osób żyjących w skrajnym ubóstwie. Chodzi w tym przypadku o ludzi, którzy żyją za kwotę poniżej jednego dolara dziennie.

Europa nie jest w stanie samodzielnie wpływać na losy świata, ale też bez Europy nie można niczego dokonać. Żyjemy w świecie, w którym nam nie może wieść się dobrze, jeśli innym wiedzie się źle.

Przyszłość Europy

„Gdzie chcielibyście mieszkać,
jak żyć i co robić w 2030 r.?”

Unia Europejska to coś więcej niż tylko związek o charakterze gospodarczym. UE jest również wspólnotą wartości, czyli związkiem państw i obywateli, którzy dzielą pewne fundamentalne przekonania.

W XXI wieku wiele spraw wygląda inaczej niż w wieku XX. Zapewniono pokój pomiędzy państwami członkowskimi, a dawni wrogowie zawarli trwałe przyjaźnie lub przynajmniej żyją w pokojowym partnerstwie. Ale UE stoi przed nowymi zadaniami, które trzeba zrealizować, by i w nowym stuleciu zapewnić przestrzeganie fundamentalnych wartości Europy.

Zadanie

Ja w roku 2030

Gdzie chcielibyście mieszkać, jak żyć i czym się zajmować w 2030 r.?

Z pewnością każdy z Was odpowie inaczej na to pytanie. Jednak realizacja planów nie zależy tylko od osobistych zdolności i szczęścia, ale również od ogólnych warunków politycznych.

Jak zatem wyglądają Wasze plany i czego oczekujecie od polityki?

W 2030 chciałbym / chciałybym mieszkać w _____ i pracować jako _____

_____ Moje życie prywatne wyobrażam sobie następująco:

Aby móc osiągnąć te cele, domagam się od polityków w moim kraju:

Od polityki europejskiej domagam się dziś:

Europa w zglobalizowanym świecie

► Jest jasne, że gospodarki narodowe krajów europejskich stoją obecnie przed dużymi wyzwaniami. Wyzwania te są z jednej strony konsekwencją globalizacji, czyli rozszerzenia gospodarki rynkowej na coraz większe obszary świata. Towary, kapitał, idee i informacje przekraczają granice w bardzo szybkim tempie. Są one teraz dostępne wszędzie i prowadzą do powstania światowej konkurencji.

Ma to bezpośredni wpływ na nasze życie: dla przedsiębiorstwa we Francji nie jest już decydujące tylko to, co oferują konkurenci w kraju lub po drugiej stronie

Pirenejów, czyli w Hiszpanii. Musi ono bowiem uwzględnić również ceny towarów wytwarzanych w Chinach, USA czy Indiach, a także dostosować się do tych cen – bądź oferując równie tanie produkty, bądź też produkując towary, które są wprawdzie droższe, ale za to lepszej jakości.

Równocześnie nasze warunki życia zmieniają się z powodów, które nie mają nic wspólnego z globalizacją. Średnia wieku jest coraz wyższa, społeczeństwa się starzeją. To pierwsze zjawisko jest pozytywne, oznacza bowiem, że żyjemy dłużej. To drugie powoduje, że

wydatki na opiekę zdrowotną są coraz wyższe, a emerytury muszą być wypłacane przez dłuższy okres czasu.

Jednocześnie – i to już jest mniej pozytywne – spada liczba urodzeń. W ostatnich dziesięcioleciach wiele osób zdecydowało się na mniejszą rodzinę, a niektórzy nawet w ogóle zrezygnowali z posiadania dzieci. Oznacza to problemy gospodarcze, bo będzie coraz mniej młodych ludzi, którzy będą musieli zapewnić świadczenia emerytalne coraz większej grupie osób starszych.

Unia Europejska przyszłości

Obecnie w UE i jej państwach członkowskich toczy się intensywna debata na temat przyszłego kształtu Unii. Wiele osób dyskutuje nad przyszłością Europy. Oczywiście myślą o tym również czołowi politycy UE. Poniżej przedstawiamy kilka przykładów. Przeanalizujcie poniższe wypowiedzi i przedyskutujcie swoje opinie.

1. Jean-Claude Juncker

Przewodniczący Komisji Europejskiej – pisze w wytycznych dla nowej Komisji Europejskiej zatytułowanych „Nowy początek dla Europy: Mój program na rzecz zatrudnienia, wzrostu, sprawiedliwości oraz zmian demokratycznych”, Strasburg, 15 lipca 2014 r.:

„Chcę pracować dla Unii, która jest oddana demokracji i reformom, dla Unii, która nie jest nadgorliwa i działa na rzecz swoich obywateli, a nie przeciwko nim. Chcę pracować dla **Unii, która się sprawdza**”.

„Moim najważniejszym celem i wspólnym wątkiem każdej wysuniętej propozycji będzie spowodowanie, żeby Europa nadal się rozwijała, a **ludzie znowu mieli pracę**. W tym celu w ciągu pierwszych trzech miesięcy mojej kadencji zamierzam przedstawić pakiet na rzecz zatrudnienia, wzrostu i inwestycji, dzięki któremu w ciągu następnych trzech lat powinno nam się udać zgromadzić nawet 300 mld euro na inwestycje”.

„MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa) stanowią podstawę naszej gospodarki. Tworzą one bowiem 85 proc. nowych miejsc pracy w Europie – nie możemy więc zasypywać ich papierkową robotą. Musimy **zjąć z nich ciężar nadmiernych regulacji**”.

„W interesie wszystkich leży, aby energia nie była wykorzystywana jako narzędzie polityczne. **Nadszedł czas, aby Europa stała się mocno na własnych nogach**, połączyła swoje zasoby i infrastruktury, a tym samym swoje możliwości negocjacyjne”.

„Ratowanie euro było niezbędne, ale **ponieśliśmy tego konsekwencje w sferze społecznej**. Nie mogę zaakceptować faktu, że ciężar reform strukturalnych spadł na pracowników i emerytów, a właściciele statków i finansowi spekulanci wzbogacili się jeszcze bardziej. W przyszłości (...) będziemy potrzebować pogłębionych ocen skutków społecznych dla wszelkich nowych programów wsparcia”.

„Chcę **rozsądnej i zrównoważonej umowy o wolnym handlu ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki**. Nie poświęcę jednak europejskich standardów w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony socjalnej i ochrony danych osobowych ani naszej różnorodności kulturowej na ołtarzu wolnego handlu”.

„Potrzebujemy większej solidarności w naszej polityce imigracyjnej. Usprawnię współpracę z państwami nienależącymi do UE, co pozwoli intensywniej zająć się kwestią nielegalnej migracji i będę promować nową europejską politykę w dziedzinie legalnej migracji, **aby Europa była preferowanym miejscem docelowym dla utalentowanych ludzi**”.

Jestem głęboko przekonany, że musimy posuwać się naprzód jako Unia, ale nie musimy wszyscy posuwać się z tą samą prędkością. Niektórzy już **być może dotarli do swoich celów**. Zawsze byłem gotów wysłuchać obaw każdego państwa członkowskiego i pomagać w znalezieniu rozwiązań, i to się nie zmieni.

„**Równowaga płci to polityczna konieczność, a nie zbytek**, co powinno być oczywiste dla każdego, w tym dla przywódców we wszystkich stolicach naszych państw członkowskich, którzy będą proponować kandydatów na członków nowej Komisji. Będzie to samo w sobie sprawdzianem zaangażowania rządów państw członkowskich w nowe,

bardziej demokratyczne podejście w okresie przemian”.

„Hasło kampanii wyborczej Parlamentu brzmiało »Tym razem jest inaczej«; pomóżcie mi dziś spełnić tę obietnicę. **Pomóżcie mi pokazać światu, że wspólnie możemy zapewnić Europie nowy początek**”.

Źródło: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-546_pl.htm

2. Martin Schulz

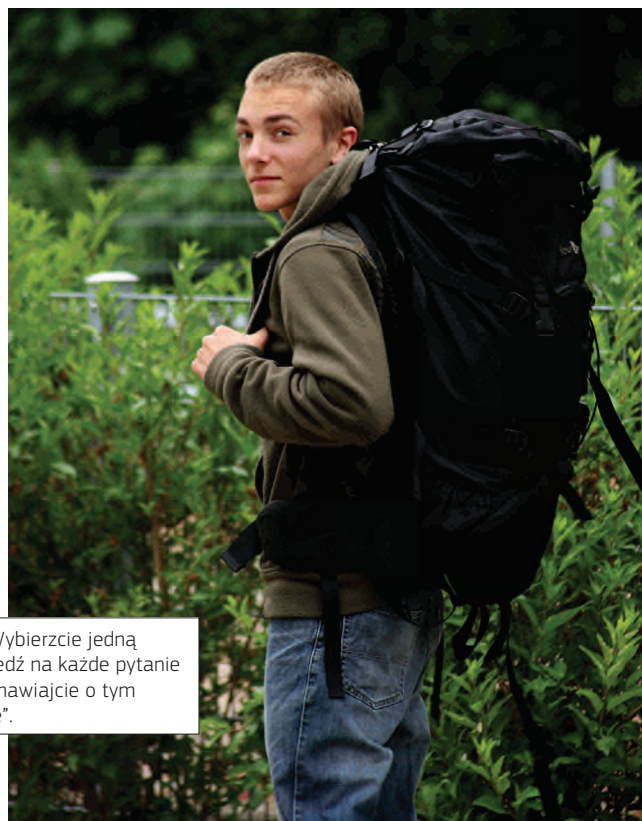
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w swojej książce o Unii Europejskiej pisze:

„Jestem przekonany, że Europa musi podążać drogą integracji, jeżeli nie chcemy ponieść klęski. W ustach europejskiego polityka taki postulat nie jest raczej zaskakujący, bo obywatelom do znudzenia już powtarzano mantrę, że nasza wspólnota funkcjonuje podobnie jak rower: jeżeli przestaniemy pedałować, to rower się przewróci. Ja jednak widzę to inaczej. Aby zapobiec niepowodzeniu UE nie trzeba bowiem bezwzględnie dążyć do ciągłego pogłębiania integracji europejskiej. Można sobie bowiem wyobrazić stan, który zostałby uznany za stabilny końcowy etap procesu integracji. Na razie jednak nie osiągnęliśmy jeszcze takiego stanu. Konieczność jeszcze bardziej intensywniej współpracy, którą mam tutaj na myśli, wynika z prostego przekonania, że wznosząc naszą europejską budowlę, nie przyłożyliśmy się w kilku

miejscach należycie do pracy. I tak na przykład posiadamy wprowadzić wspólną walutę, ale nie mamy wspólnej polityki podatkowej i finansowej. To musiało się źle skończyć i tak często dziś cytowane rynki pokazują nam każdego dnia, że błąd ten raz za razem można wykorzystać, żeby nas poróżnić. Również w przypadku polityki wydatków kierunki zmian nie zostały wytyczone we właściwy sposób. Zamiast inwestować środki w obszary przyszłościowe, wydajemy pieniądze na dotacje, aby sztucznie utrzymać przy życiu branże, które czasy świetności mają już za sobą. Równie przykra jest nasza niemal babilońska polifonia w kwestiach polityki zagranicznej i polityki bezpieczeństwa, która czyni z nas pośmiewisko na arenie międzynarodowej.

Poza tym potrzebujemy w UE w perspektywie średnioterminowej przejrzystości instytucjonalnej. Już teraz bowiem nawet specjaliści mają trudności z rozróżnieniem kompetencji przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, przewodniczącego Komisji, przewodniczącego Rady i przewodniczącego Rady Europejskiej. Koniecznie potrzebujemy prawdziwego rządu europejskiego, wybieranego i kontrolowanego przez parlament”.

Jello: „Wybierzcie jedną odpowiedź na każde pytanie i porozmawiajcie o tym w klasie”.

Źródło: Martin Schulz: *Der gefesselte Riese: Europas letzte Chance* [Spętany olbrzym: Ostatnia szansa Europy], Berlin, 2013.

Co by było gdyby... W filmie stawia się pytanie, jak wyglądałoby nasze życie, gdyby UE nie istniała. Film ten znajdziesz tutaj: http://bit.ly/Debate_Europe

Teraz WASZA kolej!

- Co o tym myślicie? Dalszy rozwój Unii Europejskiej dotyczy przede wszystkim młodego pokolenia, które w XXI wieku będzie kształtować swoje życie. Co zatem chcielibyście osiągnąć? Co jest dla Was ważne?

Skorzystajcie z tekstów czołowych polityków europejskich jako inspiracji do dyskusji na ten temat. Niech każdy z Was sporządzi listę swoich priorytetów. Jakie trzy kwestie są dla Was najważniejsze? A jakich trzech rzeczy chcielibyście na pewno uniknąć?

Lista ta może wyglądać tak:

Chciałbym / chciałabym koniecznie:	Nie chciałbym / nie chciałabym z pewnością:
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Porównajcie swoje priorytety i przedyskutujcie ze sobą, jakiej Europy chcecie.

Poniżej przedstawiono kilka sugestii, które mogą być przydatne w dyskusji. Zastanówcie się, jak powinna wyglądać UE, aby mogła podjąć stojące przed nią wyzwania? Przypomnijcie sobie również, o czym była mowa w zadaniu dotyczącym wspólnej waluty („Kto powinien podejmować decyzje dotyczące wspólnej waluty?”, str. 28).

Wielkość

- UE musi się powiększyć. Tylko zwiększenie liczby państw członkowskich zapewni jej niezbędną siłę.
- UE nie może przyjmować nowych członków, ponieważ w takim przypadku stanie się zbyt różnorodna i utraci zdolność do działania.
- UE musi się zmniejszyć. W celu wzmocnienia jej spójności opuścić ją powinny te kraje, które nie mają już ochoty pracować nad jej rozwojem.

Obowiązki

- UE musi uzyskać od państw członkowskich więcej uprawnień, aby mogła skutecznie działać. Oznacza to, że więcej decyzji trzeba podejmować w odniesieniu do całej UE na szczeblu centralnym, w Brukseli i Strasburgu.
- Należy utrzymać obecny podział kompetencji pomiędzy UE i państwami członkowskimi, ponieważ są one dobrze zrównoważone.
- UE musi zwrócić część kompetencji państwom członkowskim i skupić się na najważniejszej kwestii, czyli zapewnieniu właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Takimi dziedzinami, jak ochrona środowiska, ochrona konsumentów czy polityka zagraniczna zajmować się powinny państwa członkowskie.

Wojsko

- UE musi stworzyć własną armię europejską, aby poprzeć wysuwane żądania siłą oraz by uzyskać możliwość przeprowadzania własnych akcji wojskowych, np. na Bałkanach czy w Afryce.
- UE jest organizacją o charakterze cywilnym i powinna trzymać się z daleka od spraw związanych z wojskowością.

- UE powinna utrzymać obecną współpracę z NATO oraz korzystać ze swoich sił szybkiego reagowania wyłącznie w ograniczonych przypadkach, gdy NATO nie jest zainteresowane podjęciem działań.

Podejmowanie decyzji

- Decyzje w UE powinny być podejmowane wyłącznie przez Parlament Europejski, ponieważ posłowie do PE są wybierani przez nas wszystkich.
- Decyzje w UE powinny być podejmowane tak jak dotychczas, czyli wspólnie przez Radę Unii Europejskiej i Parlament Europejski.
- Ważne decyzje powinny być podejmowane w drodze europejskiego referendum, które byłoby przeprowadzane tego samego dnia w całej UE.

Proces decyzyjny

- Decyzje w UE powinny być co do zasady podejmowane większością głosów, ponieważ w przypadku 28 państw trudno uzyskać jednomyślność i jest to możliwe wyłącznie w ramach długiej procedury.
- Decyzje w UE powinny być co do zasady podejmowane jednomyślnie, ponieważ żaden niezależny kraj nie powinien zostać przegłosowany.
- Decyzje we wszystkich zwykłych sprawach powinny być podejmowane w UE większością głosów, natomiast w przypadku kwestii zasadniczych – w sposób jednomyślny, co zapewniłoby właściwą równowagę pomiędzy skutecznym działaniem a koniecznością uwzględnienia wszystkich opinii.

Euro

- Im więcej krajów przyjmie euro, w tym większym stopniu Europa będzie zintegrowana. Powinniśmy zatem dążyć do tego, aby możliwie jak najwięcej krajów przyjęło wspólną

walutę i w razie potrzeby udzielać tym krajom wsparcia finansowego.

- Członkiem strefy euro powinny zostać wyłącznie te państwa, które rzeczywiście spełniają warunki przystąpienia do unii walutowej. Państwa te powinny podlegać stałej kontroli w zakresie przestrzegania obowiązujących zasad.
- Istnienie wspólnej waluty nie jest dla Europy korzystne. Okresy kryzysu pokazują wyraźnie, że państwa UE nie mogą uzgodnić jednolitej polityki. Krajowa polityka finansowa i walutowa umożliwiłaby szybsze i właściwsze działanie. W związku z tym UE powinna powrócić do walut krajowych, co nie wyklucza przecież współpracy.

Miejsca pracy

- UE powinna aktywnie tworzyć miejsca pracy. Realizacja wspieranych przez UE projektów infrastrukturalnych, w miarę możliwości o charakterze transgranicznym, takich jak np. budowa dróg i mostów łączących państwa członkowskie, mogłaby zapewnić utworzenie licznych miejsc pracy.
- Państwa członkowskie same wiedzą najlepiej, w jaki sposób można na ich obszarze tworzyć miejsca pracy. UE nie musi się tym zajmować.
- Nie trzeba wcale tworzyć miejsc pracy. Mamy w Europie wystarczająco dużo nieobsadzonych etatów. Osoby poszukujące pracy mogłyby szybciej znaleźć zatrudnienie dzięki zwiększeniu swobody przemieszczania się oraz zapewnieniu lepszej informacji.

Unia obywateli

► Jak wspomnieliśmy powyżej, w UE obywatele Unii reprezentuje Parlament Europejski.

Parlament Europejski jest wybierany na pięcioletnią kadencję przez wszystkie osoby uprawnione do głosowania w Unii Europejskiej. Prawo do głosowania (czynne prawo wyborcze) przysługuje obywatelom od ukończenia 18 roku życia, a w Austrii – już od 16 roku życia. W przypadku biernego prawa wyborczego występują różnice pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. O ile na przykład w Finlandii, Danii, czy Niemczech posłami do Parlamentu Europejskiego mogą zostać osoby, które ukończyły 18 rok życia, to na przykład na Litwie, w Polsce i w Wielkiej Brytanii próg ten wynosi 21 lat. Na Cyprze, we Włoszech i w Grecji trzeba natomiast ukończyć 25 rok życia, aby ubiegać się o mandat posła do PE. Obywatele UE, którzy mieszkają w innym państwie członkowskim (czyli np. Austriacy mieszkający na Węgrzech), mogą oddać swój głos w kraju zamieszkania. Parlament stanowi istotny element w procesie decyzyjnym polityki europejskiej. Wraz z Radą pełni w Unii Europejskiej rolę ustawodawcy. Oznacza to, że bez udziału Parlamentu Europejskiego nie można w Europie podjąć żadnych istotnych decyzji.

Choć Parlament Europejski pełni ważne funkcje i stanowi bezpośrednią reprezentację obywateli, zainteresowanie wyborami europejskimi jest stosunkowo niewielkie. Od 1979 r. rola Parlamentu Europejskiego znacznie wzrosła. Dysponuje on prawem współdecydowania w coraz większej liczbie spraw. I chociaż dzisiaj Parlament Europejski odgrywa istotniejszą rolę niż przed 35 laty, to frekwencja w wyborach zmalała. Podczas ostatnich wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. swój głos oddało tylko 42,5 proc. uprawnionych do tego obywateli UE.

Zadanie

Dlaczego frekwencja jest tak mała?

Przedstawcie swoje przypuszczenia i przemyślenia na ten temat w małej grupie. Następnie zapytajcie osoby, które w 2014 r. były już uprawnione do głosowania, czyli na przykład Waszych rodziców, znajomych lub przechodniów na ulicy, czy uczestniczyli w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Jeżeli nie, to dlaczego?

Uzyskane wyniki przedstawcie na plakacie – sporządźcie tabelę zawierającą zestawienie argumentów „Uczestnictwo w wyborach: za i przeciw”. Przychodzą Wam do głowy jakieś dodatkowe argumenty? Wpiszcie je również do tabeli.

Zadanie

A Wy? Co zrobicie?

Uzasadnijcie swoją decyzję. Co musiałoby się stać, aby Wasza postawa uległa zmianie?

Późną wiosną 2019 r. ...		będę mieć prawo wyborcze	wciąż nie będę mieć prawa wyborczego
Ja...		wzembrę / wziąłbym (wzięłabym) udział w wyborach	zostanę / zostałbym (zostałabym) w domu

Unia Europejska – związek państw, który ma przyszłość

- Unia Europejska została utworzona po II wojnie światowej w celu zastąpienia utrzymującej się od wieków wrogości pomiędzy państwami europejskimi przyjaźnią oraz współpracą.

Po ponad 60 latach można powiedzieć, że cel ten udało się osiągnąć. Wprawdzie wzajemne uprzedzenia nadal istnieją, ale nikt nikomu nie grozi już wojną. Spory są rozstrzygane w salach konferencyjnych i zwykle kończą się kompromisem, który jest do przyjęcia dla wszystkich zainteresowanych państw.

W związku z tym Unia Europejska osiągnęła swój pierwotny cel, jakim było zapewnienie pokoju pomiędzy państwami członkowskimi. Nie stała się jednak zbędna, ponieważ wartości,

które wyznaje, są w dalszym ciągu aktualne.

Europa stoi przed nowymi wyzwaniami: od przeciwdziałania zmianie klimatu, poprzez wywieranie aktywnego wpływu na globalizację, aż do walki z międzynarodowym terroryzmem. Jest oczywiste, że żaden kraj w Europie nie może samodzielnie rozwiązać tych problemów. Ale razem jest nas prawie pół miliarda. Jesteśmy dobrze wykształceni i mamy silną gospodarkę. Wspólnie możemy wiele dokonać. Unia Europejska pomaga nam kształtować nasze życie osobiste według naszych własnych aspiracji.

Oczywiście zawsze będą toczyć się dyskusje i spory, w jakim kierunku UE powinna się w przyszłości rozwijać. Nie istnieje w tym przypadku jedno

uniwersalne rozwiązanie, a wyobrażenia dotyczące przyszłości UE są różne w poszczególnych państwach członkowskich.

Unia Europejska jest zatem „w trakcie aktualizacji”, jest instytucją, która wciąż się zmienia. Aby rozwijała się w kierunku, który my, obywatele Unii, uważamy za właściwy, musimy wykazać się zaangażowaniem. Pierwszym krokiem jest udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Im lepsza frekwencja, w tym większym stopniu Parlament będzie mógł domagać się wpływu oraz prawa do współdecydowania w istotnych kwestiach polityki. Jeżeli nie chcemy, żeby inni decydowali za nas, musimy sami podejmować decyzje. Parlament Europejski nam w tym pomaga.

My i Europa

- Dobrym sposobem na uzyskanie informacji o Parlamencie Europejskim jest zaproszenie do szkoły posta lub posłanki do PE z Waszego regionu i zorganizowanie dyskusji z jego lub jej udziałem. Oczywiście rozmowa z posłami do Parlamentu Europejskiego to nie jedyna możliwość uzyskania informacji na temat UE czy też osobistego zaangażowania się w sprawy europejskie.

„Mamy nadzieję, że ten informator podobał się Wam. Jeżeli chcielibyście dowiedzieć się więcej, to po prawej stronie przygotowaliśmy dla Was kilka dodatkowych wskazówek. Cześć!”.

Poniżej znajdziecie kilka wskazówek, co przeczytać lub zrobić, żeby dowiedzieć się więcej o Unii Europejskiej

- **Kącik dla dzieci**

Gry i quizy o UE dla dzieci i młodzieży:

<http://europa.eu/kids-corner>

- **Kącik dla nauczycieli**

Materiały dydaktyczne na temat Unii dla nauczycieli:

http://europa.eu/teachers-corner/index_pl.htm

- **Europejski Portal Młodzieżowy**

Strony unijne i krajowe poświęcone edukacji, pracy, podróżom i wielu innym ważnym dla młodzieży zagadnieniom:

<http://europa.eu/youth/pl>

- **Europe Direct**

Centra informacyjne UE w całej Europie. Możecie zadać pytanie telefonicznie, e-mailem lub odwiedzić centrum w Waszej okolicy:

http://europa.eu/europedirect/index_pl.htm

- **Historia Unii Europejskiej**

Informacje i filmy o założycielach UE:

http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_pl.htm

- **Twoja Europa**

Porady i pomoc dla obywateli państw członkowskich UE oraz ich rodzin:

http://europa.eu/youreurope/citizens/index_pl.htm

- **Debata na temat przyszłości Europy**

Portal informacyjny poświęcony debatom europejskim:

http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_pl.htm

Zadanie

Sprawdźcie podane wyżej adresy internetowe

W tym celu podzielcie się na grupy. Każda z grup wybiera sobie jedną stronę internetową, a następnie dokładnie sprawdza, jakie informacje i sugestie można tam znaleźć. Co podobało się Wam na tych stronach, a co nie? Przedstawcie innym, czego się dowiedzieliście. W ten sposób każdy zajmie się jedną stroną, a na końcu uzyska informacje o wszystkich.

Powodzenia!

Kontakt z UE

PRZEZ INTERNET

Informacje o Unii Europejskiej we wszystkich urzędowych językach Unii Europejskiej są dostępne w portalu Europa: europa.eu

OSOBIŚCIE

Na obszarze całej Unii Europejskiej znajdują się setki lokalnych centrów informacyjnych UE. Adres najbliższego centrum informacyjnego można znaleźć na stronie internetowej: europedirect.europa.eu

TELEFONICZNIE LUB E-MAILEM

Europe Direct to serwis udzielający odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować, dzwoniąc na bezpłatną infolinię: **00 800 6 7 8 9 10 11** (niektórzy operatorzy telefonii komórkowej nie umożliwiają połączeń z numerami 00 800 lub pobierają za nie opłaty) lub na płatną infolinię dla osób dzwoniących spoza UE: **+32 22999696** albo wysyłając e-mail ze strony internetowej: europedirect.europa.eu

PUBLIKACJE NA TEMAT UE

Dostęp do publikacji na tematy unijne za jednym kliknięciem – na stronie księgarni UE: bookshop.europa.eu

Informacje oraz broszury na temat Unii Europejskiej w języku polskim można także otrzymać w następujących miejscach:

PRZEDSTAWICIELSTWA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

**Komisja Europejska
Przedstawicielstwo w Polsce**
ul. Jasna 14/16a
00-041 Warszawa
POLSKA
tel. +48 22 5568989
e-mail: comm-rep-poland@ec.europa.eu
ec.europa.eu/polska
Facebook: /komisjaeuropejska
Twitter: /EUinPL
YouTube: /komisjaeuropejska
Pinterest: /UEwPolsce

**Komisja Europejska
Przedstawicielstwo Regionalne
we Wrocławiu**
ul. Widok 10
50-052 Wrocław
POLSKA
tel. +48 71 3240909
e-mail:
comm-rep-pl-wroclaw@ec.europa.eu
ec.europa.eu/polska

BIURA INFORMACYJNE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**Parlament Europejski
Biuro Informacyjne w Polsce**
ul. Jasna 14/16a
00-041 Warszawa
POLSKA
tel. +48 22 5952470
e-mail: epwarszawa@europarl.europa.eu
www.europarl.pl

**Parlament Europejski
Biuro Informacyjne we Wrocławiu**
ul. Widok 10
50-052 Wrocław
POLSKA
tel. +48 71 3376363
e-mail: epwroclaw@europarl.europa.eu

Przedstawicielstwa i biura Komisji i Parlamentu znajdują się we wszystkich państwach Unii Europejskiej. Delegatury Unii Europejskiej rozmieszczone są także w innych częściach świata.

Ośrodek Debaty Międzynarodowej MSZ
ul. Krucza 38/42
00-512 Warszawa
POLSKA
tel. +48 22 4555454
e-mail: odm@msz.gov.pl
www.odm.gov.pl

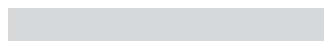
„Europa jest gdzie indziej”

To prowokacyjne zdanie otwiera pierwszy rozdział niniejszego informatora. Nie jest oczywiście zgodne z prawdą. Dla nas, obywateli Unii Europejskiej, Europa jest naszym domem. Ponieważ jesteśmy w samym jej środku, mamy rzecz jasna wiele pytań dotyczących jej znaczenia i funkcji. Kto na przykład rządzi w Europie? Jakie znaczenia ma Unia Europejska w naszym codziennym życiu? Dokąd Europa zmierza w zglobalizowanym świecie? Jak ma wyglądać przyszłość Europy? W niniejszej broszurze poruszane są wszystkie te kwestie – i nie tylko.

Niniejszy informator skierowany jest do uczniów w wieku 13–18 lat. Oferuje im szansę interaktywnego zapoznania się z poruszonymi w nim tematami oraz przedyskutowania ich. Informatorowi towarzyszy podręcznik dla nauczycieli.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej (2015)

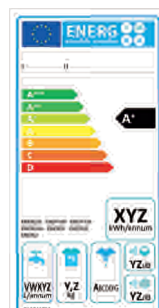

Kraje kandydujące i potencjalni kandydaci

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-79-40224-1
doi:10.2775/2727

Europa na co dzień

Zaczęliśmy od pytania, dlaczego wielu ludziom Europa wydaje się tak odległa. Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być różne w przypadku różnych osób.

Jeżeli jednak przyjrzymy się tej sprawie dokładniej, to szybko zauważymy, że Europa, a ściślej mówiąc Unia Europejska, tak na prawdę jest wszędzie wokół nas. Ma ona bowiem decydujący wpływ na nasze życie w wielu dziedzinach.

Wpływ ten zaczyna się od pieniędzy. Euro to wspólnotowa waluta, która wprawdzie nie została przyjęta przez wszystkie państwa członkowskie, ale przez ich większość. W trakcie urlopu spędzanego na przykład w Austrii, we Francji czy w Hiszpanii możemy płacić wspólną walutą. Ale również w krajach, gdzie euro nie jest środkiem płatniczym, jest ono chętnie akceptowane jako silna waluta międzynarodowa. Z euro w portfelu jesteśmy mile widziani na całym świecie.

To, że można dziś łatwo podróżować po UE, jest dla wielu osób tak oczywiste, że w ogóle tego nie zauważają. Jednak jeszcze nie tak dawno było zupełnie inaczej. Na granicach prowadzone były kontrole paszportowe, tworzyły

się długie kolejki, a celnicy dokładnie sprawdzali, jakie zakupy przywozimy z urlopu.

Transport lotniczy stał się znacznie tańszy. Również i to jest zasługą UE, która zniósła monopole krajowe. Do przeszłości należą już czasy, kiedy w każdym kraju istniał tylko jeden krajowy przewoźnik lotniczy, który miał wyłączność na obsługę określonych połączeń i narzucał wysokie ceny. Teraz każdy przewoźnik w UE może obsługiwać loty na dowolnej trasie. Na przykład bilety na lot z Danii do Hiszpanii można obecnie zarezerwować u irlandzkiego przewoźnika.

Jedną z przyczyn bezpieczeństwa lotów w UE jest to, że Unia Europejska ustanowiła wspólne standardy bezpieczeństwa, obowiązujące wszystkie państwa członkowskie, i nie dopuszcza, by przewoźnicy, którzy nie dotrzymują podstawowych standardów bezpieczeństwa, mogli operować w naszej przestrzeni powietrznej.

Wiele z tych przepisów zawdzięczamy istnieniu rynku wewnętrznego. Jeżeli chcemy mieć jednolity rynek, na którym każdy może kupować i produkować towary w dowolny sposób i w dowolnym miejscu, to muszą obowiązywać wspólne zasady.

Ścisła współpraca w UE obejmuje również organy policyjne państw członkowskich. Koordynacją danych zajmuje się natomiast własna agencja policyjna UE, czyli Europol. Nie są to funkcjonariusze oddziałów specjalnych, którzy z pistoletem w ręku ścigają przestępców po całej Europie, ale krajowi funkcjonariusze policji, którzy gromadzą informacje o przestępcach i przestępczości, a następnie udostępniają je organom policyjnym w całej Unii. Funkcjonariusze ci zajmują się wyłącznie poważną przestępczością. Europol nie interesuje się kierowcami, którzy zaparkowali samochód w niewłaściwym miejscu. Interesuje się natomiast przestępcami zajmującymi się handlem ludźmi i przemytem narkotyków, fałszerzami pieniędzy i przestępcami seksualnymi, członkami gangów samochodowych i oszustami internetowymi, którzy chętnie chcieliby wykorzystać otwarte granice do swoich brudnych interesów.

Zanieczyszczenie środowiska nie zatrzymuje się na granicy. Dlatego jedynie razem możemy walczyć z zagrożeniami dla naszego środowiska. Problem ten dotyczy nas w sposób bezpośredni – w końcu wszyscy oddychamy, pijemy wodę czy też jemy produkty

ze zbóż uprawianych na polach. Dzięki wspólnym standardom europejski system ochrony środowiska gwarantuje, że żadne z państw w UE nie odnosi kosztów pozostałych krajów korzyści gospodarczych wynikających z nieprzestrzegania wymogów dotyczących ochrony środowiska, dzięki czemu państwo takie byłoby w stanie wytwarzać tańsze produkty. Obowiązek uczciwego postępowania na europejskim rynku wewnętrznym przyczynia się do zapewnienia miejsc pracy, ponieważ zapobiega nieuczciwej konkurencji.

Wiele osób nie akceptuje modyfikowanej genetycznie żywności. Ale jak sprawdzić, czy płatki kukurydziane nie zostały wyprodukowane z kukurydzy zmodyfikowanej genetycznie? UE nałożyła na wszystkich producentów żywności obowiązek umieszczania na opakowaniu stosownego oznaczenia. O modyfikacjach genetycznych trzeba więc informować konsumenta.

Przykłady można mnożyć bez końca. Ale jedno jest oczywiste: Europa to my wszyscy i Europa dotyczy nas wszystkich.